

BETREKKINGEN TUSSEN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE NATIONALE PARLEMENTEN OVEREENKOMSTIG HET VERDRAG VAN LISSABON

JAARVERSLAG
2014-2015

Europees Parlement

NL

PARLEMENTEN IN DE EUROPESE UNIE

De werking van de Unie is gegrond op de representatieve democratie.

751 MEPs

De lidstaten worden in de Europese Raad vertegenwoordigd door hun staatshoofd of hun regeringsleider en in de Raad door hun regering, die zelf democratische verantwoording verschuldigd zijn aan hun nationaal parlement of aan hun burgers.

De burgers worden op het niveau van de Unie rechtstreeks vertegenwoordigd in het Europees Parlement.

De nationale parlementen dragen actief bij tot de goede werking van de Unie...

...door zich door de instellingen van de Unie te laten informeren en door zich ontwerpen van wetgevingshandelingen van de Unie te laten toezenden

...door erop toe te zien dat het beginsel van subsidiariteit wordt geëerbiedigd

...door deel te nemen aan de mechanismen voor de evaluatie van de uitvoering van het beleid van de Unie in de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht en door betrokken te worden bij het politiek toezicht op Europol en de evaluatie van de activiteiten van Eurojust

...door deel te nemen aan de procedures voor de herziening van de Verdragen

...door zich in kennis te laten stellen van verzoeken om toetreding tot de Unie

...door deel te nemen aan de interparlementaire samenwerking tussen de nationale parlementen en het Europees Parlement

Het Europees Parlement en de nationale parlementen bepalen samen hoe ze binnen de Unie een efficiënte en een regelmatige samenwerking tussen de verschillende parlementen kunnen organiseren en stimuleren..

Een conferentie van de organen van de parlementen die gespecialiseerd zijn in de aangelegenheden van de Unie kan iedere door haar passend geachte bijdrage ter attentie van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie leveren. Deze conferentie bevordert ook de uitwisseling van informatie en beste praktijken tussen de nationale parlementen en het Europees Parlement.

Jaarverslag 2014/2015

**De betrekkingen tussen het Europees Parlement en nationale
parlementen in het kader van het Verdrag van Lissabon**

Dit is een publicatie van het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen van het Europees Parlement, dat deel uitmaakt van het directoraat-generaal Presidium van het Europees Parlement.

Directeur: Christine Verger, christine.verger@ep.europa.eu

Hoofd van de eenheid Institutionele Samenwerking: Pekka Nurminen, pekka.nurminen@ep.europa.eu

Hoofd van de eenheid Wetgevingsdialoog: Patrizia Maria Prode, patrizia.prode@ep.europa.eu

Manuscript voltooid door: Michael Alfons, michael.alfons@ep.europa.eu

Manuscript afgesloten op 29 april 2016

relnatparl@ep.europa.eu

www.europarl.europa.eu/relnatparl

Foto voorzijde: Openingsbijeenkomst van de "Europese Parlementaire Week" 2015, Europees Parlement, Brussel, 3 februari 2015.

Alle foto's en illustraties (c) Europese Unie, 2016.

Het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen adviseert de politieke organen, de leden en het secretariaat van het Europees Parlement bij de institutionele samenwerking en wetgevende dialoog met de nationale parlementen. Het biedt ondersteuning voor interparlementaire activiteiten, draagt bij aan de tenuitvoerlegging van de bepalingen van de Verdragen inzake interparlementaire samenwerking in het EP en verschaft expertise tijdens de wetgevingsprocedure en de uitoefening van andere politieke bevoegdheden van het EP. Het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen fungeert als kenniscentrum voor informatie over de nationale parlementen en verstrekt informatie aan de diensten van het EP over beste praktijken in de nationale parlementen. Het vertegenwoordigt het Europees Parlement in de bestuurlijke netwerken voor interparlementaire samenwerking. Het beheert de betrekkingen met de ambtenaren die de nationale parlementen in Brussel vertegenwoordigen en onderhoudt een nauwe band met hun overheidsinstanties.

JAARVERSLAG 2014/2015

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord door de vicevoorzitters van het Europees Parlement bevoegd voor de betrekkingen met de nationale parlementen	4
1. Inleiding	7
2. Belangrijke ontwikkelingen en trends in de interparlementaire samenwerking	7
2.1. De Europese verkiezingen, het nieuwe Europees Parlement en de nieuwe Commissie.....	7
2.2. Interparlementaire samenwerking rond economische governance	9
2.3. Interparlementaire samenwerking op het gebied van buitenlands en veiligheidsbeleid	12
2.4. De rol van nationale parlementen in de Europese context	14
3. Institutionele parlementaire samenwerking	16
3.1. Conferentie van commissies voor Europese Aangelegenheden (COSAC).....	16
3.2. Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU (CVPEU)	20
4. Interparlementaire vergaderingen	22
4.1. Interparlementaire vergaderingen – gerichtere uitwisseling tussen deskundigen	22
4.2. Bilaterale bezoeken – een flexibele en efficiënte formule	24
4.3. Videoconferenties.....	24
5. Mechanisme voor vroegtijdige waarschuwing en informele politieke dialoog	25
6. Instrumenten voor uitwisseling van informatie en ontwikkeling van netwerken	28
6.1. Interparlementaire uitwisseling van EU-informatie (IPEX)	28
6.2. Europees Centrum voor parlementair onderzoek en documentatie (ECPOD).....	29
6.3. Andere instrumenten	31
BIJLAGEN	33
BIJLAGE I – COSAC-vergaderingen – Onderwerpen en hoofdsprekers	33
Bijlage II – Interparlementaire bijeenkomsten georganiseerd door commissies van het Europees Parlement in Brussel	37
BIJLAGE III – Bezoeken van nationale parlementen aan het Europees Parlement.....	39
BIJLAGE IV – Gegevens betreffende het mechanisme voor vroegtijdige waarschuwing	44
BIJLAGE V – Europees Centrum voor parlementair onderzoek en documentatie (ECPOD).....	46

Voorwoord door de vicevoorzitters van het Europees Parlement bevoegd voor de betrekkingen met de nationale parlementen

Dit is het vierde jaarverslag over de ontwikkelingen in de betrekkingen tussen het Europees Parlement en de nationale parlementen uit hoofde van het Verdrag van Lissabon dat het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen van het Europees Parlement publiceert. Hoewel in het laatste jaarverslag 2013/2014 reeds een aantal gebeurtenissen van begin 2014 aan bod kwamen, werd er vanwege de Europese verkiezingen geen afzonderlijk verslag gepubliceerd voor dat jaar. In dit verslag blikken we terug op de overige gebeurtenissen uit 2014 en het volledige jaar 2015 en gaan we in op de huidige trends in de interparlementaire samenwerking.

De interparlementaire samenwerking zweeft niet in het luchtledige, maar wordt vormgegeven door de politieke actualiteit. De afgelopen twee jaar werd de Europese Unie met talrijke uitdagingen geconfronteerd, die nog niet achter de rug zijn. Migratie, de economische en financiële crisis, terrorisme, jongerenwerkloosheid, oorlogen en onrust in ons nabuurschap en de klimaatverandering hebben duidelijk gemaakt hoe sterk onze landen met elkaar verbonden en van elkaar afhankelijk zijn geworden en hoe moeilijk het soms nog kan zijn om een gemeenschappelijk antwoord te formuleren op deze uitdagingen.

Deze uitdagingen hebben de afgelopen twee jaar talrijke interparlementaire debatten beheerst. Het Europees Parlement is van mening dat dergelijke uitwisselingen "punten van samenkomst" tussen de Europese en de nationale beleidsmaatregelen zijn, die de vruchtbare vermenging ervan bevorderen. Zoals vermeld in de resolutie van het Europees Parlement van 16 april 2014 over de betrekkingen tussen het Europees Parlement en de nationale parlementen, "hebben dergelijke vergaderingen met name het doel om de nationale parlementen in staat te stellen in het nationale debat rekening te houden met het Europees perspectief, en het Europees Parlement om bij het Europese debat rekening te houden met het nationale perspectief".

In zijn resolutie van 2014 onderstreept het Europees Parlement dat de interparlementaire samenwerking tot doel heeft "de uitwisseling van informatie en goede praktijken tussen de nationale parlementen en het Europees Parlement te bevorderen, zodat alle parlementen in staat zijn een effectiever toezicht uit te oefenen en een vollediger bijdrage te leveren, zonder hun respectieve bevoegdheden te ondergraven", "ervoor te zorgen dat de parlementen hun

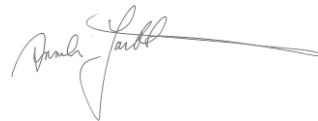
bevoegdheden ten aanzien van EU-aangelegenheden ten volle kunnen benutten" en "een echt Europese parlementaire en politieke dimensie te bevorderen".

Deze samenwerking neemt tegenwoordig verschillende vormen aan, waaronder conferenties en vergaderingen, bezoeken en videoconferenties, onlinenetwerken en gegevensbanken. Net zoals de afgelopen jaren heeft het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen in 2014 en 2015 onvermoeibaar voortgewerkt om ervoor te zorgen dat de leden en het personeel van het Europees Parlement over de juiste instrumenten kunnen beschikken om hun samenwerking met de nationale parlementen te verbeteren. Het directoraat biedt verschillende diensten op maat aan, gaande van de voorbereiding van briefings en nota's, de organisatie van vergaderingen en videoconferenties en het onderhoud van informatienetwerken als IPEX en ECPOD tot nieuwe ontwikkelingen zoals de gegevensbank van "corresponderende commissies" of de opnieuw gelanceerde gegevensbank van nationale parlementaire documenten "Connect".

Wij zijn ervan overtuigd dat interparlementaire samenwerking in deze moeilijke tijden kan helpen om bruggen te slaan en het wederzijdse begrip te stimuleren en dat dit verslag de reikwijdte en diepgang van deze samenwerking zal aantonen.

Ramón Luis Valcárcel Siso
Vicevoorzitter

Anneli Jäätteenmäki
Vicevoorzitter

1. Inleiding

Dit jaarverslag bouwt voort op de vorige verslagen van het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen van het Europees Parlement. In dit verslag worden een aantal belangrijke ontwikkelingen en trends in de interparlementaire samenwerking van de afgelopen twee jaar belicht, waarna de institutionele parlementaire samenwerking en de interparlementaire vergaderingen gedurende die periode meer in detail worden geanalyseerd.

De stand van zaken wordt gevolgd door hoofdstukken over het mechanisme voor vroegtijdige waarschuwing, de informele politieke dialoog en de instrumenten voor informatie-uitwisseling en netwerkvorming. Gedetailleerde statistische gegevens zijn opgenomen in de bijlagen.

Eerdere jaarverslagen en actuele nieuwsberichten, publicaties en statistieken zijn te vinden op de website van het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen, www.europarl.europa.eu/relnatparl.

2. Belangrijke ontwikkelingen en trends in de interparlementaire samenwerking

2.1. De Europese verkiezingen, het nieuwe Europees Parlement en de nieuwe Commissie

In 2014 werd het politieke landschap van de Europese Unie gekenmerkt door de verkiezingen van het Europees Parlement in mei en de komst van een nieuwe Europese Commissie in november. Voor het eerst waren beide gebeurtenissen met elkaar verbonden via het proces van de "Spitzenkandidaten", waarbij de politieke fracties in hun verkiezingscampagnes kandidaten voordroegen voor het ambt van voorzitter van de Europese Commissie.

Voor het Europees Parlement boden de verkiezingen tevens de gelegenheid om een balans op te maken van zijn betrekkingen met de nationale parlementen en om deze verder te ontwikkelen. De nieuwe voorzitter van de Europese Commissie, Jean-Claude Juncker, onderstreepte dat de betrekkingen van de Commissie met het Europees Parlement de basis vormen voor haar democratische legitimiteit en kondigde voorts aan dat hij voornemens was om een nieuw partnerschap met de nationale parlementen te smeden.

Net zoals in 2009 greep het Europees Parlement het einde van de legislatuur aan om een stand van zaken op te maken in de interparlementaire samenwerking en voorstellen te doen met het oog op de verdere ontwikkeling ervan. Zo nam het Europees Parlement op 16 april 2014 een resolutie aan over de betrekkingen tussen het Europees Parlement en de nationale parlementen (2013/2185(INI)), op basis van een verslag van de voorzitter van de Commissie constitutionele zaken van het Europees Parlement, Carlo Casini. Daarin ziet het Europees Parlement een verheugende ontwikkeling in de acties die zijn ondernomen sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon om de samenwerking tussen de nationale parlementen en het Europees Parlement te intensiveren.

In de resolutie worden meerdere voorstellen gedaan om die dialoog te verdiepen, zoals een versterkte samenwerking op het gebied van specifieke wetgevingskwesties op rapporteursniveau of regelmatige, gethematiseerde en doeltreffende bijeenkomsten van fracties en Europese politieke partijen in het kader van de interparlementaire samenwerking binnen de Unie. Het Europees Parlement onderstreepte voorts dat de interparlementaire

samenwerking altijd erop gericht moet zijn op het juiste moment de juiste personen bijeen te brengen die de juiste kwesties op een zinnige manier weten aan te pakken, zodat de besluiten die op de respectieve verantwoordelijkheidsterreinen worden genomen, een "meerwaarde" kunnen ontlenen aan een werkelijke dialoog en een deugdelijk debat, en het was van mening dat de COSAC het forum moest blijven voor een regelmatige uitwisseling van standpunten, informatie en beste praktijken rond de praktische aspecten van parlementaire controle.

Het Europees Parlement onderhield gedurende de gehele verkiezingsperiode een voortdurende dialoog met de nationale parlementen en nam actief deel aan de institutionele interparlementaire vergaderingen die in de parlementen van de EU-lidstaten werden georganiseerd, zoals de conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU die in april 2014 plaatsvond in Vilnius of de plenaire vergadering van COSAC die in Athene werd gehouden in juni 2014.

Ondanks een vanzelfsprekende daling van het aantal door de commissies van het Europees Parlement georganiseerde interparlementaire vergaderingen tijdens de verkiezingsperiode, gaven de komst van een groot aantal nieuwe leden, de instelling van de parlementaire commissies en de drukke politieke agenda op het Europese niveau na de verkiezingen een nieuwe impuls aan de interparlementaire activiteit in het Europees Parlement. In 2015 organiseerden de commissies meer debatten met nationale parlementen dan in de meeste voorgaande jaren, en werden er ook meer andere activiteiten op touw gezet, zoals bezoeken van delegaties en videoconferenties. Deze ontwikkelingen worden nader beschreven in hoofdstuk 4 over interparlementaire vergaderingen; gedetailleerde statistische gegevens zijn te vinden in de bijlagen.

De nieuwe Europese Commissie gaf het "bijzondere partnerschap" met het Europees Parlement en de betrekkingen met de nationale parlementen een prominente plaats op haar agenda. In de "opdrachtbrieven" die de Commissievoorzitter Jean-Claude Juncker tot de kandidaat-commissarissen richtte na zijn verkiezing in 2014, onderstreepte hij dat de Commissie "haar democratische legitimiteit ontleent aan haar betrekkingen met het Europees Parlement". Wat de nationale parlementen betreft, onderstreepte voorzitter Juncker dat hij "van alle commissarissen verlangde dat zij zich zouden inzetten voor een nieuw partnerschap met de nationale parlementen".

De Commissie maakte in haar werkprogramma voor 2016, dat op 27 oktober 2015 werd aangenomen, een stand van zaken op ten aanzien van deze verbintenis en verklaarde dat "de Commissie het afgelopen jaar haar betrekkingen en haar dialoog met de nationale parlementen heeft geïntensiveerd, zowel via bijeenkomsten en gedachtewisselingen met de parlementaire commissies als via een hernieuwd streven naar een politieke dialoog over ontwerpvoorstellen". Ook gaf zij aan van plan te zijn "om in 2016 verdere maatregelen op dit gebied te nemen, om te garanderen dat de nationale parlementen hun stem krachtig laten horen in het Europese beleidsvormingsproces".

2.2. Interparlementaire samenwerking rond economische governance

De afgelopen twee jaar hebben het Europees Parlement en de nationale parlementen hun dialoog op het gebied van economische governance bestendigd. De interparlementaire conferentie over stabiliteit, economische coördinatie en governance in de Europese Unie nam op 10 november 2015 zijn reglement aan op basis van de conclusies van de conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU van april 2015. Nu er een overeenkomst is bereikt over de procedurele kwesties, kan de conferentie zich volledig toeleggen op de inhoud van de politieke uitdagingen die haar wachten.

Hoewel de grondbeginselen van democratische legitimiteit en verantwoordingsplicht moeten worden gewaarborgd op het niveau waar de besluiten worden genomen en uitgevoerd, is het Europees Parlement altijd van mening geweest dat de interparlementaire samenwerking een belangrijke aanvullende rol te spelen heeft om ideeën en beste praktijken op het gebied van economische governance uit te wisselen. In die context is het de moeite waard om even terug te blikken op hoe deze samenwerking tot stand kwam, hoewel dat gebeurde voor de periode waarop deze publicatie betrekking heeft.

Achtergrond

In maart 2011, in de nasleep van de economische en financiële crisis, organiseerde de Commissie economische en monetaire zaken van het Europees Parlement een bijeenkomst met de nationale parlementen om hun eerste ervaringen met het "Europees semester" te bespreken, de jaarlijkse cyclus van economische beleidssturing en -toezicht van de EU die destijds werd gelanceerd. Op initiatief van zijn Commissie economische en monetaire zaken, Commissie werkgelegenheid en sociale zaken en Begrotingscommissie, organiseerde het Europees Parlement in februari 2012 een interparlementair evenement over het Europees semester voor economische beleidscoördinatie. In januari 2013 werd die vergadering verder uitgewerkt en omgedoopt tot de "Europese Parlementaire Week", die sindsdien aan het begin van elk jaar werd georganiseerd.

In artikel 13 van het Verdrag inzake Stabiliteit, Coördinatie en Bestuur in de Economische en Monetaire Unie (het "begrotingsverdrag") was voorzien in de organisatie van een "conferentie van vertegenwoordigers van de desbetreffende commissies van het Europees Parlement en vertegenwoordigers van de desbetreffende commissies van de nationale parlementen, om het begrotingsbeleid en andere onder dit Verdrag vallende kwesties te bespreken". Tijdens de conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU in Nicosia in april 2013 werd overeengekomen om de bepalingen van dat artikel van het verdrag ten uitvoer te leggen. De interparlementaire conferentie waarvan sprake in artikel 13 van het begrotingsverdrag kwam vervolgens voor het eerst bijeen in Vilnius, van 16 tot 17 oktober 2013, onder organisatie van het Litouwse parlement.

Belangrijke ontwikkelingen in 2014

De tweede conferentie uit hoofde van artikel 13 van het verdrag werd gezamenlijk georganiseerd door het Europees Parlement en het Griekse parlement in Brussel. Ze werd onder de noemer van "Europese Parlementaire Week" gecombineerd met het interparlementaire evenement over het Europees semester, dat door het Europees Parlement werd georganiseerd. Tijdens de Europese Parlementaire Week van 20 tot 22 januari 2014 kwamen ongeveer 140 leden van nationale parlementen, 60 leden van het Europees Parlement en 100 ambtenaren van de nationale parlementen bijeen.

Er waren ook verschillende sprekers van hoog niveau aanwezig, waaronder de Voorzitter van het Europees Parlement, Martin Schulz, de voorzitter van het Griekse parlement, Vangelis Meimarakis, de voorzitter van de Europese Commissie, José Manuel Barroso, de voorzitter van de Europese Raad, Herman Van Rompuy, en de voorzitter van de Duitse Bondsdag, Norbert Lammert. Tijdens de debatten werd onder meer ingegaan op de macro-economische onevenwichtigheden in Europa, de democratische legitimiteit van economische aanpassingsprogramma's om de groei en werkgelegenheid in Europa te stimuleren en het verscherpte begrotingstoezicht in de EMU.

De derde conferentie werd georganiseerd door het Italiaanse parlement en vond plaats in Rome van 29 tot 30 september 2014. De delegatie van het Europees Parlement bestond uit 14 leden en werd gezamenlijk voorgezeten door vicevoorzitter Olli Rehn en Roberto Gualtieri, voorzitter van de Commissie economische en monetaire zaken. De debatten waren vooral toegespitst op de rol van investeringen in het stimuleren van groei, de instrumenten van de economische en financiële governance van de EU, de bankenunie en de coördinatie van het Europese belastingbeleid, met bijzondere aandacht voor de digitale economie. Tijdens de slotbijeenkomst van het evenement werd het voorgestelde reglement voor de conferentie besproken.

Belangrijke ontwikkelingen in 2015

De Europese Parlementaire Week van 2015 vond plaats op 3 en 4 februari 2015 in het Europees Parlement in Brussel. Het evenement bracht ongeveer 70 leden van het Europees Parlement en 110 leden van nationale parlementen uit de gehele EU samen om economische, sociale en begrotingskwesties te bespreken.

Binnen het kader van de Europese Parlementaire Week werden twee evenementen georganiseerd. Het eerste was de interparlementaire bijeenkomst over de Europese semestercycli 2014 en 2015, dit in de context van de voorbereiding van de verslagen van het Europees Parlement over de prioriteiten voor de volgende semestercyclus, waarbij de jaarlijkse groeianalyse als basis dient. Doel was het versterken van de democratische dimensie van het besluitvormingsproces in de EU en een nauwere samenwerking tussen de nationale parlementen en het Europees Parlement ten behoeve van de controle op het handelen van de uitvoerende macht op nationaal en Europees niveau in het kader van de semestercyclus.

Het tweede evenement was de Interparlementaire Conferentie overeenkomstig artikel 13 van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie. De conferentie werd gezamenlijk georganiseerd en voorgezeten door het Letse parlement en het Europees Parlement. Er werden kwesties besproken die onder artikel 13 van het begrotingsverdrag vallen, waarbij het accent lag op het nieuwe infrastructuurplan van de Europese Unie, de beste praktijken bij de uitvoering van het begrotingspact en de sociale dimensie van de Economische en Monetaire Unie.

Tot de sprekers op de Europese Parlementaire Week van 2015 behoorden onder meer de Voorzitter van het Europees Parlement, Martin Schulz, de voorzitter van het Letse parlement, Ināra Mūrniece, de voorzitter van de Europese Commissie, Jean-Claude Juncker en Pierre Moscovici, Europees commissaris voor economische en financiële zaken, belastingen en douane.

De najaarsbijeenkomst van de conferentie uit hoofde van artikel 13 werd op 9 en 10 november georganiseerd in Luxemburg door de Luxemburgse Kamer van Afgevaardigden.

De delegatie van het Europees Parlement bestond uit 12 leden en werd geleid door Roberto Gualtieri, voorzitter van de Commissie economische en monetaire zaken. De debatten gingen over de sociale dimensie van de EMU, parlementair toezicht, eerlijke belastingconcurrentie en economische groei. Enkele hoofdsprekers waren de voorzitter van de Luxemburgse Kamer van Afgevaardigden, Mars Di Bartolomeo, de eerste minister van Luxemburg, Xavier Bettel, Europees Parlements lid Alain Lamassoure en Roberto Gualtieri.

Na lange onderhandelingen en op basis van de beginselen die in april 2015 door de conferentie van de voorzitters van de EU-parlementen waren overeengekomen in Rome, nam de interparlementaire conferentie in Luxemburg eveneens haar reglement aan. In dat reglement staat dat "de conferentie in overeenstemming met artikel 13 van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie de "interparlementaire conferentie over stabiliteit, economische coördinatie en governance in de Europese Unie" zal worden genoemd [...]".

Volgens het reglement moet de interparlementaire conferentie een "kader scheppen voor het debat en de uitwisseling van informatie over en beste praktijken voor de tenuitvoerlegging van de bepalingen van het Verdrag, teneinde de samenwerking tussen de nationale parlementen en het Europees Parlement te versterken en de democratische verantwoording op het gebied van economische governance en begrotingsbeleid in de EU te helpen waarborgen, in het bijzonder in de EMU, rekening houdend met de sociale dimensie en zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de EU-parlementen".

In het reglement is voorts vermeld dat de interparlementaire conferentie "ten minste twee keer per jaar zal bijeenkomen, in coördinatie met de cyclus van het Europees semester. In het eerste semester van elk jaar wordt de conferentie gehouden in Brussel en gezamenlijk georganiseerd en voorgezeten door het parlement van het voorzitterschap en het Europees Parlement. In het tweede semester van elk jaar vindt zij plaats in de lidstaat die het EU-voorzitterschap bekleedt en wordt zij voorgezeten door het parlement van het voorzitterschap."

Besluiten tot wijziging van dit reglement moeten bij consensus worden genomen en moeten "stroken met het kader dat door de conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU is vastgesteld". Volgens de richtsnoeren voor interparlementaire samenwerking die in 2008 in Lissabon werden overeengekomen door de voorzitters van de nationale parlementen en het Europees Parlement, moet de conferentie van voorzitters "toezien op de coördinatie van de interparlementaire EU-activiteiten". Het was dan ook van bijzonder belang dat het Europees Parlement in dit reglement een specifieke verwijzing zou opnemen naar het door de conferentie van voorzitters vastgestelde kader.

Deze overeenkomst over procedurele kwesties moet de conferentie in staat stellen om zich volledig toe te leggen op de inhoud van de politieke uitdagingen die in het verschiep liggen. Dat bleek ook uit de thematische discussies tijdens de eerste interparlementaire conferentie die werd georganiseerd nadat het reglement van kracht werd. Op 17 februari 2016 nodigden de Staten-Generaal van Nederland en het Europees Parlement de nationale parlementen uit op de interparlementaire conferentie over stabiliteit, economische coördinatie en governance in de Europese Unie. Op 16 februari 2016 nodigde het Europees Parlement de nationale parlementen voorts uit voor de interparlementaire bijeenkomst over de Europese semestercycli 2015/2016. Deze twee evenementen maakten deel uit van de editie van de Europese Parlementaire Week van 2016 en werden bijgewoond door ongeveer 45 leden van

het Europees Parlement, 130 leden van de nationale parlementen en 120 begeleidende ambtenaren.

De interparlementaire dialoog over de economie en aanverwante kwesties werd ook voortgezet buiten de Europese Parlementaire Week en de interparlementaire conferentie. De commissies van het Europees Parlement hebben ook de afgelopen twee jaar gerichte debatten met hun tegenhangers uit de nationale parlementen georganiseerd. Zo organiseerde de Commissie economische en monetaire zaken in september 2014 en 2015 haar jaarlijkse gedachtewisseling met de nationale parlementen om haar ontwerpverslag over het Europees semester te bespreken. In juni 2015 nodigde de Bijzondere Commissie fiscale rulings en andere maatregelen van vergelijkbare aard of met vergelijkbaar effect (TAXE) van het Europees Parlement de nationale parlementen eveneens uit voor een gedachtewisseling over "Agressieve belastingplanning en democratische controle: de rol van de parlementen".

2.3. Interparlementaire samenwerking op het gebied van buitenlands en veiligheidsbeleid

De interparlementaire conferentie voor het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid en het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (IPC GBVB/GVDB) is het interparlementair forum voor het bespreken van het buitenlands, veiligheids- en defensiebeleid van de EU. De conferentie vindt twee keer per jaar plaats en wordt, in nauwe samenwerking met het Europees Parlement, georganiseerd door het parlement van de EU-lidstaat die het roulerend voorzitterschap van de Raad bekleedt. De conferentie wordt regelmatig bijgewoond door ongeveer honderd parlementsleden vanuit de hele EU. De Commissie buitenlandse zaken van het Europees Parlement nodigt daarnaast geregeld nationale parlementen uit voor haar vergaderingen in Brussel als aanvulling op de interparlementaire dialoog over dit cruciale beleidsgebied.

In 2014 vonden de vierde en vijfde interparlementaire conferenties voor GBVB/GVDB plaats in Athene (van 3 tot 4 april) en in Rome (van 5 tot 7 november). In 2015 werden de zesde en zevende interparlementaire conferenties in Riga gehouden (van 4 tot 6 maart) en in Luxemburg (van 5 tot 6 september). De vergaderingen door de delegatie van het Europees Parlement werden voorgezeten door Elmar Brok, voorzitter van de Commissie buitenlandse zaken.

Belangrijke ontwikkelingen in 2014

In Athene was het debat met name toegespitst op het oostelijk partnerschap, met de nadruk op de Oekraïense crisis, de landen van het zuidelijk nabuurschap (Syrië, Egypte en het Midden-Oosten), en opvolging van de Europese Raad over het defensiebeleid 2013, met name op het vlak van de maritieme dimensie en de rol van de parlementen in de ontplooiing van GVDB-strijdkrachten. Er werden drie workshops georganiseerd over "De EU-strategie voor maritieme veiligheid, de maritieme dimensie van het GVDB", "De ontwikkelingen in het Midden-Oosten", en "De ontplooiing van GVDB-strijdkrachten gesitueerd in het kader van de verschillende parlementaire besluitvormingsprocedures en praktijken".

De vijfde conferentie in Rome was de eerste conferentie na de Europese verkiezingen van 2014, met deelname van de nieuwe Hoge Vertegenwoordigster van de Europese Unie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid en vicevoorzitter van de Europese Commissie (HV/VV), Federica Mogherini. De belangrijkste gespreksonderwerpen waren Oekraïne, Syrië en Irak, het Midden-Oosten, Libië, EU-gevechtsgroepen, de betrekkingen tussen de EU en Afrika, en

de Westelijke Balkan. Dit werd gevolgd door drie gespecialiseerde workshops, over "De toekomst van EU-gevechtsgroepen", "De betrekkingen tussen de EU en Afrika", en "Regionale stabiliteit en uitbreiding met de landen van de Westelijke Balkan".

In Rome rondde de interparlementaire conferentie de evaluatie naar haar functioneren af, overeenkomstig de besluiten van de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU en de conclusies van de eerste interparlementaire conferentie uit 2012. Er werd besloten dat de organisatie van de interparlementaire conferentie volgens het bestaande reglement van orde zou worden voortgezet en dat de nadruk moet liggen op het bevorderen van beste praktijken met betrekking tot de interparlementaire conferenties. Er werd een met beste praktijken overeengekomen met aanvullende richtsnoeren over de toepassing van het reglement en een bevestiging van de sleutelrol die het Europees Parlement vervult binnen de interparlementaire conferentie. Bij het overleg in Rome in april 2015 verwelkomde de Conferentie van voorzitters van de parlementen van de EU de afronding van de evaluatie.

Belangrijke ontwikkelingen in 2015

De belangrijkste thema's tijdens de interparlementaire conferentie in Riga waren de strijd tegen het internationale terrorisme en radicalisering, de situatie in Oekraïne, het Europees nabuurschap (het oostelijk partnerschap/de top in Riga, het zuidelijk nabuurschap/het Middellandse Zeegebied en het Midden-Oosten), en het GVDB, met name de Europese Raad van juni 2015 over het defensiebeleid. De vier gespecialiseerde workshops waren toegespitst op "De top in Riga – herdefiniëring van het oostelijk partnerschap", "Het Europese antwoord op de instabiliteit en gevaren in het zuidelijke Middellandse Zeegebied en het Midden-Oosten", "De hybride oorlog – nieuwe veiligheidsvraagstukken voor Europa", en "Uitdagingen en oplossingen voor de inzet van EU-gevechtsgroepen".

De debatten tijdens de conferentie in Luxemburg in september 2015 werden beheerst door het migratievraagstuk, de situatie in het Europees nabuurschap, de herziening van het ENB, de EU-strategie op het gebied van veiligheid, defensie, en de gevolgen van de klimaatverandering voor de veiligheid. De eerste plenaire zitting over het Europese Nabuurschapsbeleid en de prioriteiten en strategieën op het vlak van GBVB/GVDB stond voornamelijk in het teken van het migratievraagstuk en de recente ontwikkelingen ten aanzien van het Europees nabuurschap. In het debat werden ook enkele andere GBVB/GVDB-onderwerpen aangestipt, waaronder een nieuwe veelomvattende strategie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid, waarbij de HV/VV benadrukte dat zij de inbreng van de nationale parlementen en het Europees Parlement bijzonder op prijs zou stellen. De focus van de tweede plenaire zitting lag op klimaatverandering in het kader van de veiligheid. Er werden drie gespecialiseerde workshops parallel aan elkaar gegeven, gericht op een functioneler beheer van migratiestromen, het opvoeren van civiele GVDB-missies, en het opvolgen van de tenuitvoerlegging van de conclusies van de Europese Raad van juni 2015 over het defensiebeleid.

In antwoord op de uitnodiging van de HV/VV tot het indienen van ideeën en suggesties voor de nieuwe veelomvattende EU-strategie, vroeg de voorzitter van de delegatie van de Luxemburgse Kamer van Afgevaardigden die deelnam aan de interparlementaire conferentie, na afloop van de conferentie alle nationale parlementen schriftelijk om hun bijdrage. De Luxemburgse Kamer van Afgevaardigden heeft deze bijdragen verzameld en in december 2015 aan de HV/VV verstuurd.

Naast de vergaderingen van de interparlementaire conferentie nodigt de Commissie buitenlandse zaken van het Europees Parlement haar tegenhangers in de nationale parlementen regelmatig uit voor een bezoek aan Brussel. In december 2014 heeft deze commissie een interparlementaire commissievergadering georganiseerd met de naam "Het externe EU-actieplan – de Westelijke Balkan". Bij een bijeenkomst in mei 2015 stond "Een evaluatie van het Europees nabuurschapsbeleid – een vooruitblik op de Europese Raad van juni 2015 over het defensiebeleid" centraal, en in november 2015 bespraken leden van de nationale parlementen en het Europees Parlement het thema "Oorlogen bij volmacht in de MENA-regio en het opvolgen van de Europese Raad van juni 2015 over het defensiebeleid, met inbegrip van de veelomvattende EU-strategie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid".

2.4. De rol van nationale parlementen in de Europese context

In de afgelopen jaren hebben de nationale parlementen verschillende voorstellen gedaan ter verbetering van de manier waarop zij hun huidige prerogatieven uitoefenen en de totstandbrenging van nieuwe instrumenten besproken die erop zijn gericht de nationale parlementen te betrekken bij de besluitvormingsprocedures van de EU. Het Europees Parlement is daarnaast met een voorstel gekomen voor samenwerking bij de tenuitvoerlegging van EU-wetgeving.

Concrete voorstellen op dit gebied zijn gedaan door de meest actieve kamers, te weten het Deense parlement, de Nederlandse Tweede Kamer en het Britse Hogerhuis. Deze voorstellen hadden onder meer betrekking op het efficiëntere gebruik van subsidiariteitscontroles door verbetering van de "gelekaartprocedure" (onder andere door de termijn van 8 naar 12 weken te verlengen en door het toevoegen van een evenredigheidstoets), de mogelijke introductie van een zogenaamde "groene kaart" waarmee de nationale parlementen suggesties kunnen doen voor wetgevingsinitiatieven en er een rol is verzekerd voor de nationale parlementen met betrekking tot het jaarlijkse werkprogramma van de Commissie.

Dergelijke voorstellen werden eerst in informele clusters of werkgroepen besproken waarbij andere nationale parlementen door de initiatiefnemers werden uitgenodigd om mogelijke ontwikkelingen te verkennen. De Letse en Luxemburgse voorzitterschappen reageerden positief op het verzoek om deze kwesties te bespreken in de halfjaarlijkse verslagen van de COSAC en hierover uitvoerige gedachtewisselingen te organiseren tijdens de COSAC-vergaderingen (zie hoofdstuk 3.1).

Naast deze door de nationale parlementen zelf genomen initiatieven, richtte de Britse premier David Cameron in november 2015 een brief aan Donald Tusk, voorzitter van de Europese Raad, waarin hij aangaf op welke gebieden hij hervormingen wenste. In deze brief stelde de Britse premier een nieuwe regeling voor waarbij groepen van nationale parlementen die samen optreden, ongewenste wetgevingsvoorstellen kunnen blokkeren, ook wel een "rode kaart" genoemd. Tijdens de vergadering van 18 en 19 februari 2016 kwam de Europese Raad een aantal afspraken overeen, waaronder een mechanisme dat in werking treedt bij gevallen waarin nationale parlementen binnen 12 weken na toezending van een ontwerp-wetgevingshandeling gemotiveerde adviezen indienen waarin wordt gesteld dat een ontwerp-wetgevingshandeling van de Unie niet strookt met het subsidiariteitsbeginsel, wanneer deze adviezen meer dan 55 % van de stemmen vertegenwoordigen die aan de nationale parlementen zijn toegedeeld. Deze afspraken treden in werking zodra de regering van het Verenigd Koninkrijk de secretaris-generaal van de Raad ervan in kennis stelt dat het Verenigd Koninkrijk heeft besloten lid van de Europese Unie te blijven.

Het belang van het bestaande kader van het Verdrag en het institutionele evenwicht

Vanuit het oogpunt van het Europees Parlement kan interparlementaire samenwerking een bijdrage leveren aan een vruchtbare uitwisseling van informatie, de gezamenlijke aanpak van problemen, wederzijds voordelige dialogen, en een soepelere omzetting van EU-wetgeving in nationaal recht. Het Europees Parlement heeft zich bereid getoond na te gaan op welke manieren de instrumenten voor de tenuitvoerlegging van Protocolen 1 en 2 van het Verdrag van Lissabon verder kunnen worden ontwikkeld en hoe de dialoog tussen de nationale parlementen en de Europese instellingen kan worden verbeterd, op voorwaarde dat dit alles aansluit op de bestaande bepalingen van het Verdrag en het algehele institutionele evenwicht op EU-niveau.

Voorstel van het Europees Parlement voor samenwerking bij de tenuitvoerlegging van EU-wetgeving

Met het oog op het breder betrekken van de nationale parlementen bij het debat over toetsing en de evaluatie van EU-wetgeving heeft het Europees Parlement getracht een nieuwe samenwerkingsvorm te lanceren. Het Parlement hoopt op een gezamenlijke inspanning om tot beter onderbouwde beslissingen te komen bij het vaststellen in hoeverre EU-wetgeving in de praktijk naar behoren wordt uitgevoerd en in hoeverre de wetgeving voor de burger de gewenste resultaten oplevert, zowel op Europees als nationaal niveau. In juni 2014 heeft de voorzitter van het Europees Parlement zijn tegenhangers in de nationale parlementen schriftelijk geraadpleegd over de voorstellen voor het aanpassen van bestaande EU-wetgeving die deel uitmaakten van het werkprogramma van de Europese Commissie voor 2014. Op deze eerste brief volgden in maart en december 2015 een tweede en derde schrijven van de secretaris-generaal van het Europees Parlement voor de werkprogramma's van de Europese Commissie voor 2015 en 2016.

De in dit kader verstrekte informatie moet een bijdrage leveren aan de voorbereiding van de "uitvoeringsbeoordelingen" die aan de desbetreffende commissies van het Europees Parlement worden voorgelegd voordat deze een nieuw wetgevingsvoorstel in overweging moeten nemen. Er wordt ook verwezen naar eventuele andere informatie die de nationale parlementen hebben over de tenuitvoerlegging, toepassing en doeltreffendheid van EU-wetgeving die het Europees Parlement kan helpen bij het formuleren van meer gedetailleerde "Europese uitvoeringsbeoordelingen". Deze voor de leden en commissies van het Europees Parlement opgestelde briefings worden voor de nationale parlementen en het publiek beschikbaar gesteld op de website van het Europees Parlement.

Het Europees Parlement is zich bewust van het feit dat de nationale constitutionele kaders onderling verschillen en dat niet alle nationale parlementen controle- en beoordelingsactiviteiten uitvoeren, maar blijft er desalniettemin van overtuigd dat het uitwisselen van informatie over de tenuitvoerlegging en doeltreffendheid van EU-wetgeving van onschatbare waarde kan zijn bij het nagaan hoe de EU-wetgeving kan worden verbeterd. Dit is dan ook de reden waarom het Europees Parlement voornemens is een informeel kader te creëren waarbinnen dergelijke informatie op verschillende manieren kan worden uitgewisseld, via bilaterale contacten en studiebezoeken bijvoorbeeld.

Dit initiatief biedt een bijzonder transparante manier voor het optimaliseren van de interparlementaire samenwerking en de samenwerking tussen overheden, met als doel het versterken van de communicatiekanalen. Bij de presentatie in maart 2015 tijdens de vergadering van de secretarissen-generaal van de EU-parlementen in Rome werd dit idee

enthousiast ontvangen. De COSAC toonde zich in haar 53e bijdrage ook ingenomen met dit nieuwe idee dat tijdens de bijeenkomst in juni 2015 in Riga is goedgekeurd, en constateerde dat Parlementen zich bereid hebben getoond om beste praktijken uit te wisselen en ideeën te delen met het Europees Parlement over parlementaire controle ten aanzien van de omzetting, tenuitvoerlegging en handhaving van de EU-wetgeving, waarbij echter moet worden gewezen op het standpunt van sommige nationale parlementen dat dergelijke controles onder de bevoegdheden van de uitvoerende macht en/of de Europese Commissie vallen. Ook de bereidheid te komen tot een intensievere samenwerking met het Europees Parlement met betrekking tot geselecteerde wetgevingsdossiers werd genoemd, met een expliciete verwijzing naar versterking van de samenwerking tussen de rapporteurs van het Europees Parlement en de nationale parlementen.

De weg voorwaarts naar meer integratie in Europa

Bij een bijeenkomst op 14 september 2015 in Rome stelden de voorzitters van de Italiaanse Kamer van Afgevaardigden, de Franse Nationale Vergadering, de Duitse Bondsdag en de Luxemburgse Kamer van Afgevaardigden dat zij ervan overtuigd zijn dat de Europese integratie een nieuwe stimulans nodig heeft.

De vier parlementsvoorzitters ondertekenden de verklaring *De weg voorwaarts naar meer integratie in Europa*, waarin het standpunt wordt beklemtoond dat er meer en niet minder Europa nodig is om de uitdagingen aan te gaan waar we zowel intern als extern voor staan. De verklaring stelt dat er meer politieke integratie nodig is, dat versterking van de Europese Economische en Monetaire Unie (EMU) en de sociale dimensie van de EMU nodig is en dat er meer in de geest van de visie van de grondleggers van de Unie moet worden gehandeld.

In de maanden hierna werd deze verklaring door verschillende voorzitters van andere nationale parlementen ondertekend en voorzitter Schulz van het Europees Parlement verwelkomde het initiatief. Ten tijde van de opstelling van dit document is het de verwachting dat de verklaring tijdens de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU van 2016 in Luxemburg aan bod komt.

3. Institutionele parlementaire samenwerking

3.1. Conferentie van commissies voor Europese Aangelegenheden (COSAC)

COSAC, de Conferentie van commissies voor Europese Aangelegenheden, is in november 1989 in Parijs opgericht. Het unieke karakter van deze conferentie ligt in het feit dat dit het enige interparlementaire forum is dat in de Verdragen is opgenomen (Protocol 1 inzake de rol van de nationale parlementen in de Europese Unie). Het nationale parlement van de lidstaat die het roulerend voorzitterschap van de Raad bekleedt, speelt een leidende rol bij het bepalen van de richting en de werkzaamheden van de COSAC. Het wordt ondersteund door een trojka van voorzitters, waarvan het Europees Parlement permanent deel uitmaakt, en kan vertrouwen op de organisatorische steun van een klein secretariaat dat wordt georganiseerd door het Europees Parlement en geleid door een gedetacheerde ambtenaar van een nationaal parlement ("permanent lid").

In 2014 en 2015 werd er steeds meer aangedrongen op een herbevestiging van het interparlementaire karakter van de COSAC-debatten door het uitnodigen van meer parlementsleden als hoofdsprekers, en minder vertegenwoordigers van de nationale en

Europese overheden. Deze ontwikkeling werd bepleit en aangemoedigd door het Europees Parlement als lid van de COSAC-trojka (het vorige, huidige en volgende voorzittend parlement en het Europees Parlement). Opmerkelijk is dat alle voorzittende parlementen zich niet alleen hebben ingezet voor een evenwichtige keuze aan onderwerpen en hoofdsprekers, maar ook voor de samenstelling van de panels en de manier waarop de debatten werden gevoerd. De gedelegeerden konden deelnemen aan en samen activiteiten ondernemen in een reeks uiteenlopende nevenevenementen, zoals de *catch the eye*-procedure voor dynamischere debatten en extra presentaties door nationale parlementen.

De keuze van de onderwerpen geeft duidelijk de bereidheid van de voorzittende parlementen weer om de COSAC als het aangewezen forum te bestempelen voor open en brede debatten over de belangrijkste ontwikkelingen op EU- en internationaal niveau. Het buitenlands, nabuurschaps-, handels-, energie- en economische beleid van de EU stonden hoog op de agenda, met een duidelijk voornemen een bijdrage te leveren aan de thema's van andere gespecialiseerde interparlementaire conferenties, op basis van een evenwichtige wisselwerking en zonder voorbij te gaan aan hun respectieve mandaten om zo iedere vorm van overlapping of concurrentie te vermijden. Ook de Europese verkiezingen van 2014 en het vijfjarig jubileum van de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon waren van invloed op de lijst met agendapunten.

In overeenstemming met een recentelijk ontstane traditie zorgde de delegatie van het Europees Parlement voor een sterkere aanwezigheid met betrekking tot de werking van de COSAC: tijdens de voorzitterschappen van Griekenland, Italië, Letland en Luxemburg werden 10 leden van het Europees Parlement – vicevoorzitters, commissievoorzitters en rapporteurs – uitgenodigd om als hoofdsprekers de COSAC toe te spreken en werden twee leden van het Europees Parlement uitgenodigd als *first responders*. Hun opmerkingen en bijdragen aan de daaropvolgende debatten zorgden voor waardevolle inzichten in het standpunt van het Europees Parlement ten aanzien van een reeks onderwerpen, variërend van de crisis in Oekraïne, het EU-beleid in het Middellandse Zeegebied en Oost-Europa, tot het energie- en handelsbeleid van de EU en de herziening van de Europa 2020-strategie.

Ook leden van het Europees Parlement spraken als hoofdsprekers over onderwerpen van institutionele aard, zoals: de betrekkingen tussen het Europees Parlement en de nationale parlementen; democratische legitimiteit en Europees leiderschap; de toekomst van de supranationale democratie vijf jaar na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon; het meerjarige werkprogramma van de Europese Commissie en de rol van de parlementen. De agendapunten van de plenaire vergaderingen waren vaak ook al aan bod gekomen in de halfjaarlijkse verslagen waar alle nationale parlementen een bijdrage aan leveren, en de uitkomsten van deze verslagen kwamen tot uiting in de aangenomen bijdragen en conclusies.

Het Europees Parlement werd meermaals geprezen en bedankt door verschillende delegaties van de nationale parlementen voor zijn aanhoudende en actieve steun op het vlak van macroregionale integratie, zijn doorslaggevende bijdrage aan het sterk verbeteren van het cohesiepakket voor 2014-2020 en het bereiken van een definitief akkoord, en voor zijn resolutie van 15 januari 2015 over de situatie in Oekraïne. Ook de rol die het Europees Parlement speelt ten aanzien van het toezicht op EU-agentschappen werd in de 52e-bijdrage erkend.

In de afgelopen jaren zette ook de bestaande trend zich voort de COSAC door middel van officiële brieven of korte uiteenzettingen te informeren over de uitkomst van de gezamenlijke

vergaderingen die voor iedere plenaire COSAC-vergadering worden gehouden door vertegenwoordigers van de commissies voor Europese Aangelegenheden van een beperkt aantal nationale parlementen¹. Hun inbreng werd verwelkomd en heeft nu en dan bijgedragen aan de keuze van de agendapunten.

In snelle reactie op de belangrijke ontwikkelingen op internationaal niveau, nam de COSAC een aantal verklaringen aan met betrekking tot de situatie in Oekraïne. De verklaring van de 53e plenaire COSAC-vergadering over het onlangs door Rusland opgelegde inreisverbod voor een aantal Europese politici en functionarissen is in eerste instantie ingediend door Ramón Luis Valcárcel Siso, vicevoorzitter van het Europees Parlement, en vervolgens gewijzigd en met eenparigheid van stemmen aangenomen in de plenaire vergadering.

Naast een diepgaande gedachtewisseling over cruciale ontwikkelingen op het vlak van Europese aangelegenheden, besteedde de COSAC aandacht aan haar eigen rol en de praktische manieren waarop de nationale parlementen meer betrokken kunnen worden in de EU-besluitvormingsprocedures. Dit gebeurde op initiatief van de voorzitterschappen van de COSAC of als antwoord op de verzoeken van verschillende kamers, en de uitkomst van het debat kwam tot uiting in de aangenomen bijdragen en conclusies.

De COSAC voorzag in een passend platform voor de korte presentatie van ideeën en voorstellen door een aantal nationale parlementen:

- Het verslag van het Comité Europese aangelegenheden van het Deense parlement *23 recommendations on how to strengthen the role of national Parliaments in a changing European governance* (51e vergadering van de voorzitters);
- Het verslag "Voorop in Europa" over hoe de Nederlandse Tweede Kamer en de parlementen in de lidstaten meer invloed op de EU-besluitvormingsprocedures kunnen uitoefenen (51e plenaire vergadering);
- Het verslag van het Britse Hogerhuis over de rol van de nationale parlementen in de Europese Unie (52e plenaire vergadering);
- Het verbeteren van de "gelekaartprocedure", het verkennen van een zogeheten "groene kaart" (versterkte politieke dialoog), en het creëren van een grotere rol voor de nationale parlementen met betrekking tot het jaarlijkse werkprogramma van de Commissie stonden hoog op de agenda van zowel de COSAC-vergaderingen als de vergaderingen van de informele interparlementaire clusters. Bij wijze van uitzondering werden de uitkomsten van dergelijke informele vergaderingen tijdens de COSAC-vergaderingen gepresenteerd.

Een lijst met onderwerpen en hoofdsprekers van alle COSAC-vergaderingen in 2014 en 2015 vindt u in bijlage I.

De "groene kaart"

Op basis van een voorstel van de voorzitter van de bijzondere parlementaire commissie voor de EU van het Britse Hogerhuis is de "groene kaart" bedacht in het kader waarvan nieuwe wetsvoorstellen kunnen worden ingediend of bestaande wetgeving kan worden geamendeerd of herroepen, met inbegrip van gedelegeerde of uitvoeringshandelingen.

¹ De groep van Visegrád-landen (Hongarije, Tsjechië, Polen en Slowakije), het *Baltic Sea Parliamentary Forum* (Estland, Letland, Litouwen en Polen), de Sloveense Državni zbor en de Kroatische Hrvatski sabor, of de vergaderingen van de voorzitters van de commissies voor Europese Aangelegenheden van de parlementen van de zuidelijke EU-staten.

Tijdens de COSAC-debatten werden er bedenkingen geuit over eventuele problemen ten aanzien van de "groene kaart" en de verenigbaarheid met het Verdrag, de omzetting in nationaal recht en de gevolgen voor het institutionele evenwicht. Als gevolg van de amendementen van het Europees Parlement, die met eenparigheid van stemmen werden aangenomen, verwijst de bijdrage van de 53e COSAC-vergadering naar de "groene kaart" als een nieuwe, versterkte vorm van politieke dialoog en benadrukt het feit dat de "groene kaart" moet voldoen aan de bestaande verdragsbepalingen en de evenwichtige verdeling van bevoegdheden onder de instellingen.

Het Britse Hogerhuis heeft het eerste voorstel voor een groene kaart voor voedselverspilling ingediend, een voorstel dat door 16 van de 41 EU-voorzitters van Europese comités in nationale parlementen werd ondertekend en op 22 juli 2015 aan de Europese Commissie is voorgelegd. De Commissie heeft nota genomen van de uitnodiging tot een meer strategische benadering ten aanzien van het verminderen van voedselverspilling en zegde toe speciale aandacht te besteden aan de suggesties van het Parlement.

Sindsdien zijn er groenekaartvoorstellen ingediend door de Franse Nationale Vergadering (over belastingheffing bij multinationale ondernemingen) en het Letse parlement (over een aanpassing van de richtlijn audiovisuele mediadiensten).

De aan de "groene kaart" gerelateerde reikwijdte en procedures worden nader bestudeerd in het kader van een COSAC-werkgroep die is opgericht onder het Luxemburgse voorzitterschap. De resultaten van de werkgroep bevestigden het brede draagvlak voor deze niet-bindende vorm van versterkte en gecoördineerde politieke dialoog. Met betrekking tot procedurele vraagstukken werd besloten een flexibele werkwijze te hanteren zonder voorbij te gaan aan het initiatiefrecht van de Commissie en met inachtneming van de bestaande verdragsbepalingen en de evenwichtige verdeling van bevoegdheden onder de instellingen.

Het verbeteren van de "gelekaartprocedure"

Naar aanleiding van de conclusies van de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU 2014 kreeg de COSAC de taak "de opties te verkennen voor een efficiënter gebruik van de subsidiariteitscontroles". Op basis van de uitkomsten van de vergaderingen van de informele interparlementaire clusters en de bevindingen uit de halfjaarlijkse verslagen van de COSAC, had de COSAC uitvoerige informatie voorhanden over hoe de huidige subsidiariteitsprocedure kan worden verbeterd. De drie belangrijkste aandachtspunten die naar voren werden gebracht: er moet worden onderzocht of de uiterste termijn van acht weken kan worden verlengd, of het mogelijk is informele richtsnoeren uit te werken voor de uitvoering van subsidiariteitsbeoordelingen en de procedure van het gemotiveerd advies, en de tijdigheid en kwaliteit van de antwoorden van de Europese Commissie moeten worden verbeterd.

De COSAC nodigde de parlementen uit nauw samen te werken bij het uitwerken van een vrijwillige en niet-bindende reeks beste praktijken en richtlijnen ten aanzien van de subsidiariteitscontroles in het kader van de COSAC. In dit opzicht stelde de COSAC-werkgroep voor voorsterking van de politieke dialoog door het invoeren van een "groene kaart" en het verbeteren van de procedure van het gemotiveerd advies ("gele kaart") voor dat in gemotiveerde adviezen het wetgevingsvoorstel moet worden genoemd waar de adviezen naar verwijzen, dat duidelijk moet worden aangegeven dat de tekst een gemotiveerd advies

betreft, dat er een samenvatting in het Engels en Frans moet worden opgenomen, evenals een samenvatting van de argumentatie, rechtsgrondslag en motivatie.

De COSAC verzocht de Commissie de recesperiodes in de EU-instellingen en de periode van half december tot Nieuwjaar niet te laten meetellen in de uiterste termijn van acht weken waarin de verdragen voor de subsidiariteitscontrole voorzien. De Commissie werd ook verzocht haar inspanningen voort te zetten met het oog op het verbeteren van de tijdigheid en kwaliteit van haar antwoorden op gemotiveerde adviezen.

3.2. Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU (CVPEU)

De Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU is het stuurcomité van de interparlementaire samenwerking en komt elk voorjaar bijeen in het land dat in de tweede helft van het voorgaande jaar het EU-Raadsvoorzitterschap bekleedde. Voorafgaand hieraan vindt een voorbereidende vergadering plaats van de secretarissen-generaal van de parlementen van de deelnemende landen.

Belangrijke ontwikkelingen in 2014

De Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU 2014 werd georganiseerd door het Litouwse parlement en vond plaats in Vilnius van 6 tot 8 april. De conferentie was voornamelijk gericht op de interparlementaire samenwerking tussen de landen van het oostelijk partnerschap. De vertegenwoordigers van deze landen werden voor de vergadering uitgenodigd.

De voorzitters spraken hun diepe bezorgdheid uit over de crisis in Oekraïne en de illegale annexatie van de Krim, en spraken hun steun uit voor de soevereiniteit, onafhankelijkheid, eenheid en territoriale integriteit van Oekraïne. Ze verwelkomden de ondertekening van de politieke bepalingen van de associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en Oekraïne en spraken de hoop uit dat de resterende bepalingen spoedig zouden worden ondertekend. De voorzitters onderstreepten verder het strategische belang van het Europese Nabuurschapsbeleid, waaronder de EU-landen van het oostelijk partnerschap en de Europese regio in bredere context.

Daarnaast bespraken de voorzitters de rol van de nationale parlementen bij het aanpakken van de gevolgen van de financiële en economische crisis en uitten hun bezorgdheid over het grote aantal mensen zonder baan in de EU, in het bijzonder over de hoge werkloosheid onder jongeren.

Na het opmaken van de balans vijf jaar na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon, verwelkomden de voorzitters de bredere betrokkenheid van de nationale parlementen in het wetgevend proces van de EU en constateerden zij dat de nationale parlementen steeds actiever gebruikmaken van hun recht gemotiveerde adviezen uit te brengen. De voorzitters benadrukten desalniettemin dat ernaar moet worden gestreefd de betrokkenheid van de nationale parlementen in het wetgevend proces van de EU een constructievere vorm te geven zodat de nationale parlementen een positieve bijdrage kunnen leveren aan het tot stand brengen van EU-wetgeving. In dit kader steunden ze het initiatief uit 2006 van Barroso, de voorzitter van de Europese Commissie, dat was toegespitst op de politieke dialoog, en nodigden ze de nieuwe Commissie uit dit initiatief voort te zetten.

Met betrekking tot de interparlementaire samenwerking op het gebied van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid spraken zij hun erkenning uit voor de resultaten van het Stockholm-

meerjarenprogramma en waren zij van mening dat nieuwe strategische richtlijnen deze aspecten nog verder zullen verbeteren. Zij beklemtoonden dat stimulering van de volledige uitvoering van een gemeenschappelijk immigratiebeleid vereist is, evenals van het uitvoeren van operaties aan de buitengrenzen, aangezien op die manier levens op zee gered kunnen worden en de mensenhandel kan worden bestreden, en dat het beginsel van solidariteit en een eerlijke spreiding van verantwoordelijkheden over de lidstaten moet worden gestimuleerd.

Belangrijke ontwikkelingen in 2015

De Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU vond van 19 tot 21 april 2015 plaats in Rome. De conferentie was georganiseerd door het Italiaanse parlement en de debatten waren toegespitst op groei, grondrechten, de rol van de parlementen van de Unie bij onderhandelingen over internationale verdragen en het versterken van de politieke dialoog. De voorzitters kwamen een aantal basisbeginselen overeen met betrekking tot het reglement van orde van de interparlementaire conferentie inzake stabiliteit, economische coördinatie en bestuur in de EU ("Artikel 13 Conferentie", zie hoofdstuk 2.2).

Het hoofdthema was de economische crisis, hoewel de voorzitters erkenden dat de Europese economie enkele tekenen van herstel vertoont. Bij het bespreken van maatregelen voor het aanpakken van de problemen, werd besloten dat er een aantal innovatieve oplossingen moeten worden toegepast om zowel de structurele tekortkomingen te verhelpen als de bijzondere economische en maatschappelijke kwaliteiten van de EU ten volle te kunnen benutten. Zij verwelkomden dan ook de door de EU-instellingen genomen nieuwe initiatieven, in het bijzonder het "Investeringsplan voor Europa" en het pakket voorstellen voor het creëren van een energie-unie.

Tijdens een debat over grondrechten benadrukten de voorzitters het feit dat waar het de bescherming van de grondrechten betreft, de EU als referentiekader fungeert. Zij erkenden de noodzaak van krachtigere en strengere procedures om het beschermingsniveau van de grondrechten binnen de lidstaten te bewaken. De voorzitters benadrukten ook het belang van een passend juridisch kader voor het beschermen van de rechten van nationale minderheden en andere minderheden zoals de Roma. De voorzitters volgden de voorbereiding van een migratiestrategie met bijzondere belangstelling. Na de meest recente menselijke tragedie in het Middellandse Zeegebied verwachtten zij dat de Commissie de hoogste mate van ambitie aan de dag legt in het bedenken van gemeenschappelijke Europese oplossingen op basis van solidariteit en een eerlijke verdeling van de verantwoordelijkheden tussen de lidstaten. De voorzitters ondertekenden daarnaast een verklaring inzake de versterking van reddingsoperaties in het Middellandse Zeegebied.

De voorzitters onderstreepten bovendien de belangrijke rol die de EU-parlementen zouden kunnen spelen bij de onderhandelingen met betrekking tot de momenteel voorgestelde handelsovereenkomsten en verwelkomden in dat opzicht de beslissing van de Raad om de Commissie te machtigen haar onderhandelingsmandaten voor het eerst openbaar te maken. Zij prezen het Europees Parlement voor de getoonde vastberadenheid bij de invulling en uitoefening van de hem verleende bevoegdheden uit hoofde van het Verdrag van Lissabon. De voorzitters bevestigden nogmaals dat de nationale parlementen de mogelijkheid moeten krijgen specifieke bevoegdheden in te zetten met betrekking tot zoveel mogelijk vrijhandelsovereenkomsten en, meer in het algemeen, dat zij gemakkelijker toegang moeten krijgen tot informatie over lopende onderhandelingen zodat zij zelf hun standpunten kenbaar kunnen maken tijdens de onderhandelingen en hun interventiebevoegdheden niet beperkt blijven tot het bekrachtigingsproces.

De voorzitters constateerden dat, hoewel dit niet uitdrukkelijk is bepaald in de Verdragen, de politieke dialoog momenteel de belangrijkste vorm van interactie is tussen de nationale parlementen en de instellingen van de EU. De voorzitters verzochten de Europese Commissie de snelheid en kwaliteit te verbeteren van de antwoorden op de bijdragen die de Commissie ontvangt van de nationale parlementen, en verwelkomen de initiatieven van de nieuwe Europese Commissie, in het bijzonder de toezegging van de leden van de Europese Commissie om het aantal vergaderingen met de nationale parlementen te verhogen. In dat kader stelde de voorzitter van het Europees Parlement, Martin Schulz, een wijziging in de conclusies van de vergadering voor, die werd aangenomen en als volgt luidt: "De voorzitters zien ook uit naar de versterking van de politieke dialoog tussen de nationale parlementen en het Europees Parlement voor een optimale samenwerking tussen de rapporteurs van het Europees Parlement en de nationale parlementen."

De voorzitter van het Europees Parlement nam ook deel aan de onderhandelingen over de uitgangspunten met betrekking tot het reglement van orde van de interparlementaire conferentie over stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Europese Unie en hielp bij het tot stand brengen van billijke en evenwichtige compromissen.

4. Interparlementaire vergaderingen

4.1. Interparlementaire vergaderingen – gerichtere uitwisseling tussen deskundigen

In 2014 en 2015 hield de trend naar kleinere, meer gerichte interparlementaire debatten in het Europees Parlement aan. Inmiddels zijn de meeste bijeenkomsten die in het Europees Parlement worden belegd, zogenaamde interparlementaire commissievergaderingen, die op initiatief van een of meer commissies van het Europees Parlement met steun van het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen worden georganiseerd. Nu en dan worden ook nationale parlementen uitgenodigd om over een bepaald agendapunt van een reguliere commissievergadering te debatteren.

Vanwege de Europese verkiezingen werden in 2014 in het Europees Parlement slechts zes officiële interparlementaire vergaderingen georganiseerd. Drie van die vergaderingen waren bijeenkomsten die jaarlijks plaatsvinden, namelijk de Europese Parlementaire Week, de traditionele vergadering van de EP-Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid ter viering van de Internationale Vrouwendag, en de jaarlijkse gedachtewisseling van de EP-Commissie economische en monetaire zaken met nationale parlementen over het ontwerpverslag over de cyclus van het Europees semester, die in het kader van een reguliere commissievergadering plaatsvindt.

Daarnaast fungeerden de toenmalige voor de betrekkingen met de nationale parlementen verantwoordelijke vicevoorzitters van het Europees Parlement, Miguel Ángel Martínez en Othmar Karas, in februari 2014 als gastheren van een parlementair forum over "EU-parlementen in mondiale governance" en in maart 2014 werd een gemeenschappelijke vergadering georganiseerd van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken en haar tegenhanger uit het Griekse parlement over toekomstige prioriteiten op hun beleidsgebied. In december 2014 heeft de Commissie buitenlandse zaken nationale parlementariërs uitgenodigd deel te nemen aan een debat over de "EU-agenda voor extern beleid – de Westelijke Balkan".

Nadat de commissies van het Europees Parlement na de verkiezingen waren samengesteld, hebben zij de interparlementaire samenwerking in 2015 versterkt en in dat jaar niet minder dan 16 bijeenkomsten met nationale parlementen georganiseerd. Dit was het grootste aantal bijeenkomsten in de afgelopen jaren, dat alleen in 2013 werd overtroffen, toen 17 van dergelijke vergaderingen werden georganiseerd. Uit dit grote aantal bijeenkomsten blijkt ook het belang dat het Europees Parlement hecht aan de dialoog met zijn nationale tegenhangers.

Naast de hierboven vermelde traditioneel gehouden vergaderingen hebben sommige commissies voor het eerst sinds jaren debatten met nationale parlementen georganiseerd, onder meer de Commissie vervoer en toerisme ("Trans-Europese vervoersnetwerken (TEN-T) met inbegrip van grensoverschrijdende verbindingen") in oktober en de Commissie cultuur en onderwijs ("Onderwijs- en jeugdbeleid") in december.

Net als in voorgaande jaren was de grootste bijeenkomst van het Europees Parlement met de nationale parlementen van de EU-lidstaten in 2015 de Europese Parlementaire Week, waaraan 112 nationale parlementariërs uit de EU-lidstaten deelnamen (meer hierover in hoofdstuk 2.2 van dit verslag). Wat betreft de deelnemende aantallen nationale parlementariërs, werd deze bijeenkomst gevolgd door een vergadering die in maart door de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid werd georganiseerd over de klimaatconferentie van Parijs ("Van de CoP 21 in Parijs tot 2050: stappenplan voor een innovatief, koolstofarm en hulpbronnefficiënt Europa") en waaraan 47 nationale parlementsleden en 44 EP-leden deelnamen, door een gedachtewisseling die door de Bijzondere Commissie fiscale rulings en andere maatregelen van vergelijkbare aard of met vergelijkbaar effect werd georganiseerd over "Agressieve fiscale planning en democratische controle: de rol van de parlementen" en waaraan 39 nationale afgevaardigden en 42 EP-leden deelnamen, en door de bijeenkomst die door de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken werd georganiseerd, met 37 deelnemende nationale parlementsleden en 47 EP-leden.

Voorts vond een aantal meer gespecialiseerde bijeenkomsten voor specifieke doelgroepen plaats, zoals een workshop van de Commissie juridische zaken over "Grensoverschrijdende activiteiten in de EU" in februari, een hoorzitting voor de Commissie verzoekschriften over "Het petitierecht" in juni en een door de Commissie ontwikkelingssamenwerking georganiseerde interparlementaire vergadering over "Niet-bereikte millenniumontwikkelingsdoelstellingen en de verwezenlijking van de onlangs overeengekomen doelstellingen op het gebied van duurzame ontwikkeling" in oktober.

In totaal kamen in het kader van de door het Europees Parlement in Brussel georganiseerde vergaderingen in 2014 279 EP-leden en 296 nationale parlementariërs en in 2015 561 EP-leden en 499 nationale afgevaardigden bijeen.

Bijlage II bevat een lijst van alle interparlementaire vergaderingen die door de commissies van het Europees Parlement in 2014 en 2015 zijn georganiseerd, alsook uitvoerige statistische gegevens.

De diensten van het Europees Parlement organiseren ook bijeenkomsten en uitwisselingen met hun tegenhangers uit de administratieve organen van de nationale parlementen. Zo heeft het directoraat Democratieondersteuning van het Europees Parlement, dat ondersteuning biedt voor verkiezingswaarneming en capaciteitsopbouw, in januari 2015 in Brussel een

vergadering belegd van ambtenaren van de nationale parlementen die belast zijn met taken op het gebied van democratieondersteuning en capaciteitsopbouw.

4.2. Bilaterale bezoeken – een flexibele en efficiënte formule

Bilaterale bezoeken bieden gelegenheid voor een meer informele en gerichte dialoog en worden doorgaans georganiseerd op initiatief van het bezoekende nationale parlement of de bezoekende parlementaire kamer. Het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen biedt een aantal diensten op maat ter ondersteuning van de commissies, organen en diensten van het Europees Parlement en de nationale parlementen. Deze diensten variëren van adviezen inzake de ontwikkeling van doelgerichte en interessante programma's voor bijeenkomsten, logistieke ondersteuning en de beschikbaarstelling van vergaderruimte en tolken.

Vanwege de Europese verkiezingen vonden in de eerste helft van 2014 slechts twintig bezoeken van nationale parlementen aan het Europees Parlement plaats die werden georganiseerd met steun van het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen. De tweede helft van 2014 was gekenmerkt door een snelle toename, qua aantal en frequentie, van dergelijke bezoeken op zowel politiek als administratief niveau; met steun van het directoraat werden 31 van dergelijke bezoeken georganiseerd.

In 2015 schoot het aantal bezoeken dat met steun van het directoraat tot stand kwam omhoog naar 91, waardoor het toenemende belang van de interparlementaire samenwerking nog eens werd onderstreept. De deelnemers aan en de onderwerpen van de bijeenkomsten in het kader van deze bezoeken geven aan hoe breed en diep deze samenwerking in de afgelopen jaren geworden is. Deze samenwerking strekt zich uit van bezoeken van voorzitters van de nationale parlementen of parlementaire kamers – zoals het bezoek van de voorzitter van de Nederlandse Tweede Kamer in september 2014, van de voorzitter van de Franse Senaat in april 2015 of van de voorzitter van de Italiaanse Kamer van Afgevaardigden in december 2015 – tot werkbezoeken van commissies en commissievoorzitters over vraagstukken op allerlei beleidsgebieden – van binnenlandse zaken tot milieu of ontwikkeling enzovoorts – en bezoeken van talrijke ambtenaren van nationale parlementen die op uiteenlopende parlementaire taakgebieden werkzaam zijn.

Bijlage III bevat een gedetailleerde lijst van alle bezoeken van nationale parlementen aan het Europees Parlement die in 2014 en 2015 met steun van het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen zijn georganiseerd.

4.3. Videoconferenties

Videoconferenties bieden tal van mogelijkheden voor de interparlementaire samenwerking. De afgelopen jaren hebben de administratieve diensten van het EP een technische oplossing ontwikkeld die videoconferenties met uitstekende beeld- en geluidskwaliteit en vertolking naar verschillende talen mogelijk maakt.

In het kader van interparlementaire samenwerking wordt op steeds grotere schaal gebruikgemaakt van videoconferenties. Het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen werkt nauw samen met de verantwoordelijke technische diensten van het Europees Parlement om voor een optimale dienstverlening ten behoeve van de officiële organen en de leden te zorgen. In 2013 en 2014 heeft het Europees Parlement een technische

enquête gehouden om informatie te vergaren over de videoconferentiesystemen van de nationale parlementen. Uit de resultaten van de enquête blijkt dat meer dan de helft van de parlementaire kamers de beschikking heeft over videoconferentiesystemen.

Deze nieuwe technologie kan worden gebruikt om de interparlementaire samenwerking in vele verschillende opzichten te ondersteunen. Zo kan zij parlementariërs de mogelijkheid bieden om contact te houden over bepaalde kwesties of om discussies te voeren over actuele onderwerpen zonder dat langdurige logistieke voorbereidingen noodzakelijk zijn. Een paar praktijkvoorbeelden uit de afgelopen twee jaar:

- De Italiaanse leden van het Europees Parlement maakten gebruik van videoconferenties voor contacten met het Italiaanse parlement bij de voorbereiding van het Italiaanse Raadsvoorzitterschap tijdens de tweede helft van 2014.
- Tijdens de onderhandelingen in februari 2014 over het gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme voor banken (SRM) werd een videoconferentie over deze belangrijke kwestie gehouden tussen de commissie Financiële Zaken van de Duitse Bondsdag en de rapporteur en de schaduwrapporteurs van het Europees Parlement.
- In oktober 2015 organiseerde de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken van het Europees Parlement een debat met de Commissie Europese Aangelegenheden van de Franse Nationale Vergadering over de migratiecrisis.
- Het Europees Parlement en het Nederlandse parlement hebben in februari 2016 eveneens gebruikgemaakt van videoconferenties bij de voorbereiding van de interparlementaire conferentie over stabiliteit, economische coördinatie en bestuur in de Europese Unie.

Dit zijn slechts enkele voorbeelden voor de manier waarop deze nieuwe technologie kan worden toegepast in aanvulling op traditionele wijzen van interparlementaire samenwerking. Weliswaar kunnen videoconferenties nooit een vervanging vormen van persoonlijke ontmoetingen, maar zij zijn inmiddels een nuttig instrument waarvan nog niet alle mogelijkheden zijn verkend.

5. Mechanisme voor vroegtijdige waarschuwing en informele politieke dialoog

In het aan de EU-Verdragen gehechte Protocol nr. 2 is een controlemechanisme ingesteld waarbij de nationale parlementen zijn betrokken en dat gericht is op voorstellen voor wetgeving die niet onder de uitsluitende bevoegdheid van de Europese Unie valt, het zogenoemde mechanisme voor vroegtijdige waarschuwing. Volgens dit mechanisme kunnen nationale parlementen ontwerpen van wetgevingshandelingen van de EU binnen acht weken na toezending doorlichten en een met redenen omkleed advies opstellen indien zij van oordeel zijn dat een EU-wetgevingsvoorstel niet strookt met het subsidiariteitsbeginsel. Het protocol voorziet in een procedure voor verplichte herziening van het wetgevingsvoorstel door de instelling die het voorstel heeft ingediend, dat wil zeggen doorgaans de Commissie, wanneer de met redenen omklede adviezen bepaalde drempels overstijgen (informeel aangeduid als "gele" en "oranje" kaarten).

Daarnaast is in Protocol nr. 1 bij de EU-Verdragen bepaald dat raadplegingsdocumenten (groen- en witboeken en mededelingen) door de Europese Commissie rechtstreeks moeten worden toegezonden aan de nationale parlementen. De nationale parlementen maken ook regelmatig opmerkingen over deze documenten; in het Europees Parlement wordt deze raadplegingsprocedure gewoonlijk de "informele politieke dialoog" genoemd.

Mechanisme voor vroegtijdige waarschuwing

In de meeste gevallen beperken de schriftelijke opmerkingen van de nationale parlementen over ontwerpen van wetgevingshandelingen zich niet tot subsidiariteitskwesties, maar gaan zij ook in op de inhoudelijke waarde van de voorstellen. In het Europees Parlement worden deze opmerkingen "bijdragen" genoemd.

Sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon in december 2009 heeft de Commissie meer dan 500 ontwerpen van wetgevingshandelingen voor toetsing overeenkomstig Protocol nr. 2 toegestuurd aan de nationale parlementen. Hierop hebben de nationale parlementen 2 000 stukken met opmerkingen ingediend. Slechts 300 (ongeveer 15 %) daarvan waren met redenen omklede adviezen op grond van een vermeende inbreuk op het subsidiariteitsbeginsel, terwijl het merendeel (85 %) bijdragen over inhoudelijke aspecten van de voorstellen betrof.

Hieruit blijkt dat de nationale parlementen dit mechanisme niet hebben gebruikt om het wetgevingsproces op EU-niveau te blokkeren. Tot dusver hebben de nationale parlementen slechts tweemaal de drempel bereikt om de zogenaamde "gele kaart"-procedure voor herziening op gang te brengen: in 2012 met betrekking tot het "Monti II"-voorstel over het stakingsrecht, dat later door de Commissie werd ingetrokken (evenwel niet om subsidiariteitsredenen), en in 2013 met betrekking tot het voorstel inzake de instelling van een Europees Openbaar Ministerie, dat door de Commissie werd gehandhaafd.

Het aantal nieuwe ontwerpen van wetgevingshandelingen nam in 2014 en 2015 duidelijk af – ten eerste als gevolg van de overgangperiode in verband met de Europese verkiezingen en ten tweede als gevolg van een gericht beleidsprogramma van de nieuwe Europese Commissie. Dit heeft er weer toe geleid dat het Europees Parlement minder opmerkingen van de nationale parlementen heeft ontvangen. De nationale parlementen hebben het Europees Parlement in 2014 13 met redenen omklede adviezen en 138 bijdragen toegezonden, terwijl zij in 2015 8 met redenen omklede adviezen en 82 bijdragen hebben ingediend.

Zoals hierboven vermeld, hebben sommige nationale parlementen in de afgelopen jaren voorstellen gedaan ter verbetering van het mechanisme voor vroegtijdige waarschuwing, bijvoorbeeld door de termijn van acht weken voor toetsing te verlengen of door het aan te vullen met een toetsing aan het evenredigheidsbeginsel. Het Europees Parlement heeft in zijn resolutie van 16 april 2014 over de betrekkingen tussen het Europees Parlement en de nationale parlementen ("verslag-Casini") een eigen evaluatie van het mechanisme opgenomen. In deze resolutie verklaarde het Europees Parlement onder meer van mening te zijn dat "het mechanisme voor vroegtijdige waarschuwing te zien en te gebruiken is [...] als een van de instrumenten voor effectieve samenwerking tussen de Europese en de nationale instellingen", ermee ingenomen te zijn dat "dit instrument zich in de praktijk ook leent als kanaal voor overleg en coöperatieve dialoog tussen de verschillende instituties binnen het meergelaagde bestel van de EU", en zich op het standpunt te stellen dat "de instellingen rekening moeten houden met de met redenen omklede adviezen van de nationale parlementen om te begrijpen wat de Unie moet doen om de doelstellingen van geplande wetgevingsmaatregelen beter te halen en [dat] de Commissie snel en uitvoerig [moet] antwoorden op de met redenen omklede adviezen en de bijdragen van de nationale parlementen".

Bijlage IV bevat uitvoerige statistische gegevens over de met redenen omklede adviezen en bijdragen die in 2014 en 2015 in het kader van het mechanisme voor vroegtijdige waarschuwing zijn ingediend.

Informele politieke dialoog

Ook in 2014 en 2015 hebben de nationale parlementen actief gebruikgemaakt van de "informele politieke dialoog". Langs deze – zoals de benaming al zegt – informele weg dienen zij opmerkingen in over wetgevingsdossiers die onder de uitsluitende bevoegdheid van de Europese Unie vallen en daarom niet worden getoetst in het kader van het mechanisme voor vroegtijdige waarschuwing, en over een breed scala aan niet-wetgevingsdocumenten, zoals raadplegingsdocumenten van de Europese Commissie, of lopende debatten op Europees niveau. Sinds 2009 heeft het Europees Parlement ongeveer 1 400 van dergelijke bijdragen van nationale parlementen ontvangen, die worden gepubliceerd in een databank op het intranet van het Europees Parlement.

Initiatief van het Europees Parlement – hervorming van het kiesstelsel van de Europese Unie

Op 11 november 2015 heeft het Europees Parlement een voorstel aangenomen voor een besluit van de Raad tot vaststelling van de bepalingen tot wijziging van de Akte betreffende de verkiezing van de vertegenwoordigers in het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen (2015/0907(APP)) en heeft dit voorstel vervolgens doorgestuurd naar de nationale parlementen van de lidstaten van de Unie.

Op initiatief van de Nederlandse Tweede Kamer heeft een groep nationale parlementen een brief gericht tot de voorzitter van het Europees Parlement waarin zij hun bezorgdheid uiten over de gebrekkige communicatie omtrent het voorstel. In zijn antwoord is voorzitter Schulz ingegaan op de geuite zorgen en heeft hij de procedure voor de toezending van het voorstel uitvoerig uit de doeken gedaan.

Daarnaast hebben ten tijde van de opstelling van dit verslag zestien nationale parlementen of parlementaire kamers op het voorstel van het Europees Parlement gereageerd: de Tsjechische Kamer van Afgevaardigden en de Tsjechische Senaat, de Nederlandse Eerste en Tweede Kamer, het Finse parlement, de Franse Nationale Vergadering en de Franse Senaat, de Ierse Houses of the Oireachtas, het Litouwse parlement, de Luxemburgse Kamer van Afgevaardigden, de Poolse Sejm en de Poolse Senaat, de Roemeense Kamer van Afgevaardigden, het Zweedse parlement alsook het Lagerhuis en het Hogerhuis van het Verenigd Koninkrijk.

In zijn antwoorden aan de nationale parlementen heeft voorzitter Martin Schulz hen voor hun opmerkingen bedankt en verklaard dat hij deze had doorgestuurd naar de bevoegde commissie, waarbij hij benadrukte ervan overtuigd te zijn dat zij belangrijke input vormen voor de verdere discussie over deze kwestie. De voorzitter schreef dat over dit belangrijke onderwerp een open dialoog zal worden gehouden tijdens de op 22-24 mei 2016 in Luxemburg plaatsvindende Conferentie van voorzitters van de EU-parlementen, die in het teken staat van de "Versterking van de Europese Unie", en hij onderstreepte dat hij en zijn collega's ernaar uitzien de waardevolle dialoog met de nationale parlementen over deze kwestie in de komende maanden voort te zetten.

6. Instrumenten voor uitwisseling van informatie en ontwikkeling van netwerken

6.1. Interparlementaire uitwisseling van EU-informatie (IPEX)

Via IPEX, de interparlementaire website voor uitwisseling van EU-informatie, wisselen de parlementen in de Europese Unie EU-gerelateerde documenten en informatie uit. IPEX werd opgericht op aanbeveling van de Conferentie van EU-parlementsvoorzitters, gehouden te Rome in 2000, en werd ingewijd tijdens de Conferentie van EU-parlementsvoorzitters in Kopenhagen in 2006. Sinds die tijd hebben de nationale parlementen van de EU-lidstaten en de kandidaat-lidstaten en het Europees Parlement bijgedragen tot het platform door informatie over EU-aangelegenheden te uploaden. In juli 2011, na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon in december 2009, werd een vernieuwde website gelanceerd om de toekomstige uitdagingen het hoofd te bieden.

Tijdens de afgelopen twee jaar is IPEX eens te meer een essentieel instrument voor interparlementaire samenwerking gebleken. Door permanente ontwikkeling in kleine stappen is IPEX een steeds betrouwbaarder databank en netwerk voor de uitwisseling van informatie tussen parlementen in de Europese Unie geworden. Hierbij is bijzondere aandacht besteed aan de vorming van netwerken en aan de gebruikers van IPEX. In dit verband hebben voorlichtingsbijeenkomsten plaatsgevonden in sommige nationale parlementen en het Europees Parlement en in januari 2015 werd in Kopenhagen een eerste IPEX-gebruikersconferentie gehouden.

In deze periode werd het IPEX-voorzitterschap bekleed door respectievelijk het Litouwse parlement en de Italiaanse Kamer van Afgevaardigden. De voornaamste gebeurtenissen tijdens de twee voorzitterschappen waren de vaststelling van de nieuwe IPEX-richtsnoeren in het kader van de Conferentie van EU-parlementsvoorzitters in Rome in 2015, de eerste IPEX-gebruikersconferentie in Kopenhagen, een debat over de rol van IPEX en een aantal verbeteringen van de website. De nieuwe richtsnoeren voorzien in een roulerend voorzitterschap van de raad van bestuur, zodat alle parlementen en parlementaire kamers in de gelegenheid worden gesteld het bestuursvoorzitterschap te bekleden en zich sterker betrokken te voelen bij het beheer van IPEX.

Het debat over de rol van het platform werd geopend tijdens het Litouwse voorzitterschap van IPEX. Er bestond algemene overeenstemming over het feit dat de uitwisseling van informatie moet worden uitgebreid tot alle EU-gerelateerde activiteiten en dat het element van netwerkvorming moet worden versterkt door gebruik te maken van alle instrumenten waarin IPEX voorziet, zoals ad hoc-fora en de rubriek "Nieuws van parlementen". Tijdens hun jaarlijkse bijeenkomsten in 2014 en 2015 hebben de secretarissen-generaal van de parlementen van de EU hun steun en erkenning uitgesproken voor de inspanningen van de parlementen om van IPEX een betrouwbaar parlementair instrument te maken.

Op de IPEX-gebruikersconferentie kwam naar voren hoe belangrijk voorlichtingsactiviteiten voor parlementair personeel en parlementaire commissies zijn. In dit verband bleken de correspondenten een essentiële rol te spelen. In dit licht was de jaarlijkse bijeenkomst van correspondenten, die in november 2015 in Wenen werd gehouden, voornamelijk gewijd aan de versterking en verbetering van de netwerkvorming en de vraag hoe de conclusies van de Conferentie van EU-parlementsvoorzitters en de uit de gebruikersconferentie van Kopenhagen voortvloeiende verbeteringen kunnen worden ontwikkeld en in de praktijk kunnen worden gebracht.

Op IPEX hebben de nationale parlementen thans 70 000 pagina's met toetsingsgerelateerde informatie gepubliceerd die betrekking hebben op meer dan 10 000 documenten van de EU-instellingen in het kader van bijna 8 500 wetgevingsdossiers. In 2015 werden in totaal 805 wetgevings- en niet-wetgevingsdocumenten opgeslagen in IPEX (2014: 933).

In 2015 had de IPEX-website 234 480 unieke bezoekers. Dit is minder dan in 2014, maar duidelijk meer dan in 2012 en 2013 (2014: 281 592; 2013: 201 538; 2012: 70 505). Het aantal bezochte webpagina's (bijna 7 miljoen in 2015) vertoonde een stijging ten opzichte van 2012 en 2013 en werd slechts overtroffen door het recordaantal van vorig jaar (2014: 10 515 505 bezochte pagina's; 2013: 5 364 448; 2012: 4 969 713).

6.2. Europees Centrum voor parlementair onderzoek en documentatie (ECPOD)

Bij het ECPOD, dat gezamenlijk wordt beheerd door het Europees Parlement en de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa, zijn 66 parlementaire kamers (waaronder 41 uit de Europese Unie) uit 54 landen en Europese instellingen aangesloten. Bijna 120 correspondenten en waarnemende correspondenten vertegenwoordigen hun respectieve parlementen binnen het netwerk en werken mee aan de hoofdactiviteiten van het ECPOD, met name een intensieve uitwisseling van informatie en beste praktijken.

Ook in de afgelopen twee jaar was het ECPOD een unieke bron van vergelijkende gegevens in Europa. De activiteiten van het ECPOD bestaan voornamelijk uit seminars en de beantwoording van verzoeken om vergelijkende gegevens over wetgevingskwesaties en parlementaire aangelegenheden. De seminars van het ECPOD worden georganiseerd door leden van de aangesloten parlementen en vinden doorgaans vijf à zes keer per jaar plaats. Het secretariaat van het ECPOD, dat deel uitmaakt van het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen, bood voortdurend logistieke steun voor de organisatie van evenementen.

In april 2015 heeft het Europees Parlement voor het eerst sinds lange tijd een ECPOD-seminar georganiseerd. De drie directoraten-generaal Innovatie en Technologische Ondersteuning, Communicatie en Presidium hebben gezamenlijk de 13e editie van het seminar "Parli@ments on the Net" georganiseerd, die gewijd was aan communicatie, digitalisering van procedures en transparantie in parlementen. Het evenement, waaraan meer dan tachtig deskundigen van nationale parlementen deelnamen, werd enthousiast ontvangen.

Wat verzoeken om vergelijkende betreft, hebben de parlementen die lid zijn van het ECPOD in 2014 in totaal 268 verzoeken over wetgevingskwesaties en parlementaire aangelegenheden ingediend bij het netwerk. Het aantal verzoeken steeg in 2015 naar 287, waarmee het record van 2012 werd benaderd. In 2014 werden op deze verzoeken 6 606 antwoorden gegeven, terwijl de respons in 2015 in 6 530 bijdragen resulteerde. De cijfers bevestigen niet alleen de veelvuldig door de leden en de diensten van de parlementen geuite behoefte aan informatie, maar betekenen ook een hoge werklast voor het netwerk.

Het Europees Parlement levert de grootste financiële bijdrage aan het ECPOD voor personeel, de vergoeding van de reiskosten van sommige aangesloten parlementen en het hosten van de website. Op zijn beurt maakt het Europees Parlement veelvuldig gebruik van het netwerk wanneer zijn diensten behoefte hebben aan informatie en adviezen inzake goede praktijken.

Het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen van het Europees Parlement speelt een faciliterende rol en verleent bijstand aan de respectievelijke diensten bij de uitwerking van de verzoeken. In 2014 heeft het vijf verzoeken ingediend bij het netwerk, waaronder twee over goede praktijken bij parlementen op het gebied van de lobbyactiviteiten. In 2015 nam het aantal verzoeken van de kant van het Europees Parlement aanzienlijk toe tot 13. Deze ontwikkeling kan worden verklaard door een groter bewustzijn binnen het EP en een voortdurend beroep op de diensten van het ECPOD door sommige belangrijke belanghebbenden. Twee van de 13 verzoeken hadden betrekking op de behartiging van de financiële belangen van EP-leden, twee andere op kwesties in verband met de procedure voor de opheffing van hun immuniteit. In de context van het *Strategic Execution Framework*-programma werden verzoeken inzake meetmethoden en strategische planning ingediend. Een verzoek inzake effectbeoordelingen in parlementen moet worden beschouwd als bijdrage aan het plan om de activiteiten van het Parlement te richten op de hele wetgevingscyclus (*Completing the Legislative Cycle*). Een verzoek betreffende de juridische aspecten van robotica kan worden beschouwd als poging om andere parlementen in de Europese Unie te vinden die soortgelijke kwesties behandelen, om tot een uitvoerigere uitwisseling van informatie te komen.

Voorts werd het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen in een aantal gevallen door andere diensten van het Europees Parlement gevraagd informatie te verstrekken over nationale parlementen om antwoorden te kunnen geven aan de hand van gegevens die beschikbaar zijn op de ECPOD-website.

In 2014 heeft het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen 21 antwoorden van het Europees Parlement op verzoeken van andere parlementen gecoördineerd, die veelal betrekking hadden op administratieve en procedurele aangelegenheden. In 2015 werden 20 bijdragen geleverd, eveneens over tal van verschillende onderwerpen.

Daarnaast werd de ECPOD-website verder ontwikkeld. In 2014 waren de desbetreffende werkzaamheden voornamelijk gericht op de tenuitvoerlegging van de bevindingen van het project inzake vergelijkbare parlamentsgegevens (*Comparative Parliamentary Data Project*). Sinds 2015 worden alle belangrijke gegevens, contacten, verzoeken en antwoorden voor elk parlement in nieuwe "parlementaire infopagina's" samengevoegd. Hierdoor kan informatie over een parlement worden opgevraagd die niet elders beschikbaar is.

"Spotlight"-informatiedienst inzake Europese parlementen

In 2014 heeft het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen ook een nieuwe informatiedienst gelanceerd die de focus legt op parlementen in Europa ("Spotlight on Parliaments in Europe"). Dit initiatief heeft ten doel de informatierijkdom van de ECPOD-databank met gegevens over verzoeken beter te benutten en niet alleen de leden van het EP, maar ook andere specifieke parlementaire doelgroepen in Europa te informeren over aangelegenheden die verband houden met hun actuele werkzaamheden. De "Spotlight"-informatiedienst vat de resultaten samen van geselecteerde verzoeken om vergelijkende gegevens die tussen de bij het ECPOD aangesloten parlementen zijn uitgewisseld. Sinds oktober 2014 zijn acht edities met maximaal vier pagina's verschenen over kwesties als de participatierechten van EP-leden in hun respectieve nationale parlement of over de lijst van landen die overeenkomstig de asielwetgeving van de EU-lidstaten worden aangemerkt als veilige landen van herkomst. De reacties bij de start van dit project waren positief en veelbelovend.

Bijlage V bevat een gedetailleerde lijst van vergaderingen van het ECPOD en verzoeken om vergelijkende gegevens van het Europees Parlement en een overzicht van de in 2014 en 2015 verschenen edities van *Spotlight on Parliaments in Europe*.

6.3. Andere instrumenten

Het directoraat Betrekkingen met de nationale Parlementen van het Europees Parlement spant zich permanent in om de instrumenten voor informatie-uitwisseling en samenwerking met de nationale parlementen waarover leden en personeel van het EP kunnen beschikken, te verbeteren. Hieronder volgen enkele voorbeelden van de werkzaamheden van het directoraat in 2014 en 2015.

Connect – de databank van het Europees Parlement met documenten van de nationale parlementen

Het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen beheert de Connect-databank op het intranet van het Europees Parlement; de databank bevat alle EU-gerelateerde documenten die de nationale parlementen sinds 2010 langs officiële weg hebben doen toekomen aan het Europees Parlement.

Momenteel staat de databank de leden van het EP, hun medewerkers, de fracties, de commissiesecretariaten en andere medewerkers van het Europees Parlement, alsook de vertegenwoordigers van de nationale parlementen in Brussel, ter beschikking op: <http://www.connect.ep.parl.union.eu>.

In 2014 heeft het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen een groot IT-project opgezet om de Connect-gegevens van het intranet van het Europees Parlement website te migreren naar zijn openbaar toegankelijke website (<http://www.europarl.europa.eu/relnatparl>). Het is de bedoeling dat de nieuwe databank vanaf eind 2016 of begin 2017 beschikbaar is.

Programma's ter ondersteuning van het "parlement van het voorzitterschap"

Het Europees Parlement heeft onafgebroken toegewerkt naar verdergaande samenwerking tussen zijn administratieve diensten en die van de nationale parlementen. De interparlementaire samenwerking en uitwisselingen worden in de voorbereidingsfase van de parlementaire dimensie van elk voorzitterschap geïntensiveerd. Wanneer het parlement van een lidstaat die voor het eerst het roulerende voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie bekleedt, een verzoek tot het Europees Parlement richt om ondersteuning bij de voorbereiding van zijn activiteiten in het kader van de parlementaire dimensie van het voorzitterschap, kan het Europees Parlement in overeenstemming met het beginsel van goed financieel beheer de kosten van het programma delen met het respectieve nationale parlement.

In 2014 en 2015 heeft het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen ingestemd met een dergelijk ondersteuningsprogramma voor Letland en Slowakije. Met het oog op een succesvolle parlementaire dimensie van het Letse voorzitterschap werden verschillende bezoeken van leden van het Letse parlement en studiebezoeken van deskundigen van het Letse parlement aan de commissies en diensten van het Europees Parlement georganiseerd. Daarnaast ging het Europees Parlement akkoord met de detachering van een Letse ambtenaar van het Europees Parlement bij het secretariaat van COSAC als vertegenwoordiger van het Letse voorzitterschap van COSAC tijdens het 18 maanden durende mandaat.

In november 2015 werden voor leden en personeel van het Slowaakse parlement soortgelijke activiteiten georganiseerd in de aanloop naar het Raadsvoorzitterschap van dat land. Na de ervaringen met de eerdere detachering, die nuttig en van wederzijds voordeel was gebleken, kwam het Europees Parlement tegemoet aan het verzoek van het Slowaakse parlement om detachering van een Slowaakse ambtenaar van het Europees Parlement bij het secretariaat van COSAC tijdens het Slowaakse voorzitterschap van COSAC.

Register van corresponderende commissies (CorCom)

Het register van corresponderende commissies (CorCom) is een door het Europees Parlement gehoste unieke, gebruikersvriendelijke databank met informatie over alle commissies van de nationale parlementen en het Europees Parlement.

Ondanks de intensivering van de interparlementaire samenwerking in de afgelopen jaren bleek het nog steeds een hele uitdaging de juiste contactpunten te vinden bij de 41 nationale parlementaire kamers. Daarom werd het sinds lang bestaande register van corresponderende commissies van het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen in 2014 ingrijpend aangepast en omgevormd in een uniek gebruiksvriendelijk instrument.

Leden van het EP, hun medewerkers, de fracties, commissiesecretariaten en andere personeelsleden van het Europees Parlement hebben toegang tot het nieuwe register via: <http://www.corcom.ep.parl.union.eu>. Op de website kunnen zij snel een lijst van alle commissies van nationale parlementen genereren die bevoegd zijn voor dezelfde beleidsgebieden als een bepaalde commissie van het Europees Parlement, met inbegrip van de namen van de respectieve voorzitters, contactgegevens van secretariaten, links naar de websites van de commissies enz.

Het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen is verantwoordelijk voor het beheer van het register, maar de gegevens zelf worden door de vertegenwoordigers van de nationale parlementen in Brussel verstrekt. Hoewel ernaar is gestreefd de commissies van de nationale parlementen aan te wijzen waarvan de taken zoveel mogelijk met die van de commissies van het Europees Parlement overeenkomen, zijn de bevoegdheden van de parlementscommissies niet altijd rechtstreeks vergelijkbaar.

De vertegenwoordigers van de nationale parlementen in Brussel hebben toegang tot het register via de computers in hun kantoren bij het Europees Parlement.

Zoals altijd bij interparlementaire samenwerking gaat het erom de juiste personen op het juiste tijdstip in contact met elkaar te brengen over het juiste onderwerp.

Vertegenwoordigers van de nationale parlementen in Brussel

Het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen fungeert als gastheer voor de vertegenwoordigers van de nationale parlementen en stelt hun kantoren, vergaderruimte en IT-infrastructuur ter beschikking. Inmiddels hebben alle lidstaten van de EU een vertegenwoordiger van hun parlement in Brussel. Een bijgewerkte lijst van vertegenwoordigers is onder het kopje "National Parliament contacts" beschikbaar op: <http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/about/contacts.html>.

BIJLAGEN

BIJLAGE I – COSAC-vergaderingen – Onderwerpen en hoofdsprekers

Evenement	Onderwerpen	Hoofdsprekers/panelleden
Vergadering voorzitters COSAC Athene, 26-27 januari 2014	<ul style="list-style-type: none"> • Europa weer dichterbij de burgers brengen: de rol van de instellingen • Gedachtewisseling tussen het Europees Parlement en nationale parlementen • Prioriteiten van het Griekse voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie 	<ul style="list-style-type: none"> • Maroš Šefčovič, vicevoorzitter van de Europese Commissie, commissaris voor interinstitutionele betrekkingen en administratie • Carlo CASINI, voorzitter van de Commissie constitutionele zaken van het Europees Parlement, rapporteur van het EP inzake de betrekkingen tussen het Europees Parlement en de nationale parlementen • Evangelos VENIZELOS, vicepremier, minister van Buitenlandse Zaken van de Griekse Republiek.
51e plenaire vergadering van de COSAC, Athene, 15-17 juni 2014	<ul style="list-style-type: none"> • Stand van zaken betreffende het Griekse voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie • Uitdagingen voor de EU: de crisis in Oekraïne • Democratische legitimiteit en Europees leiderschap: na de Europese verkiezingen • Vergadering van het Vrouwenforum van de COSAC <ul style="list-style-type: none"> -Het vrouwelijk kapitaal in het licht van de economische en financiële crisis Economische en financiële crisis: gevolgen voor vrouwen -Integratie van het genderperspectief in de groeistrategie van de EU • Nieuwe koers van de Europese werkgelegenheidsstrategie 	<ul style="list-style-type: none"> • Antonis SAMARAS, premier van Griekenland • Elmar BROK, voorzitter van de Commissie buitenlandse zaken van het Europees Parlement • Miguel Angel MARTÍNEZ MARTÍNEZ, vicevoorzitter van het Europees Parlement, verantwoordelijk voor de betrekkingen met de nationale parlementen, Constantinos TASSOULAS, lid van het parlement, voorzitter van het Instituut "Konstantinos Karamanlis" voor democratie, Griekenland • Aikaterini SIDIROPOULOU - PAPAKOSTA, voorzitter van de permanente Bijzondere Commissie gelijkheid, jeugdzaken en mensenrechten van het Griekse parlement • Prof. Marija Aušrinė PAVILIONIENĖ, lid van het Litouwse parlement, coördinator van het Vrouwenforum van de COSAC • Lászlo ANDOR, EU-commissaris voor Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Inclusie • Paulo MOTA PINTO, voorzitter van de commissie Europese Aangelegenheden van de

	<ul style="list-style-type: none"> • Investeren in de Europese jeugd: oplossingen voor de economische crisis • Jongerengarantieregeling: beste praktijken • Creativiteit en ondernemerschap van jongeren bevorderen 	<p>Nationale Vergadering van Portugal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Silvia MODIG, lid van het Finse parlement • Zanda KALNIŅA-LUKAŠEVICA, voorzitter van de commissie Europese Aangelegenheden van het Letse parlement
Vergadering voorzitters COSAC Rome, 17-18 juli 2014	<ul style="list-style-type: none"> • Prioriteiten van het Italiaanse voorzitterschap en vooruitzichten voor de Europese Unie na de Europese verkiezingen • De Europese structuur- en investeringsfondsen 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> • Sandro GOZI, staatssecretaris Europese Zaken, Maroš ŠEFČOVIČ, vicevoorzitter van de Europese Commissie, bevoegd voor interinstitutionele betrekkingen en administratie • Graziano DELRIO, staatssecretaris Regionaal Cohesiebeleid en Sport, Johannes HAHN, EU-commissaris voor Regionaal Beleid
52e COSAC Rome, 30 november 2 december 2014	<ul style="list-style-type: none"> • Stand van zaken betreffende het Italiaanse voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie • De toekomst van de supranationale democratie vijf jaar na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon: welke rol voor de Europese instellingen en de nationale parlementen? • Herziening van de Europa 2020-strategie: groei, werkgelegenheid, concurrentievermogen • Vooruitzichten op het gebied van Europese integratie: de mondiale rol van de Europese Unie en het uitdragen van haar beleid in het Middellandse Zeegebied en Oost-Europa 	<ul style="list-style-type: none"> • Matteo RENZI, minister-president van Italië • Frans TIMMERMANS, eerste vicevoorzitter van de Europese Commissie, Danuta Maria HÜBNER, voorzitter van de Commissie constitutionele zaken van het Europees Parlement, Lord Timothy BOSWELL, voorzitter van de bijzondere commissie EU-zaken van het Britse Hogerhuis, Marc ANGEL, voorzitter van de commissie Buitenlandse en Europese Zaken van de Luxemburgse Kamer van Afgevaardigden • Pier Carlo PADOAN, minister van Economische en Financiële Zaken van Italië, Danielle AUROI, voorzitter van de commissie Europese Aangelegenheden van de Franse Assemblée nationale, Gunther KRICHBAUM, voorzitter van de commissie EU-aangelegenheden van de Duitse Bondsdag, Juan MOSCOSO DEL PRADO, lid van de commissie Financiën en de commissie Buitenlandse Zaken van de Spaanse Cortes Generales • Ramón Luis VALCÁRCEL SISO, vicevoorzitter van het Europees Parlement, Claudio MARTINI, lid van de commissie EU-beleid van de Italiaanse Senato della Repubblica, Lolita ČIGĀNE, voorzitter van de commissie Europese Aangelegenheden van de Letse Saeima, Sandro GOZI, staatssecretaris Europese aangelegenheden • Morten KJÆRUM, directeur van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten

	<ul style="list-style-type: none"> • Democratische controle van de agentschappen van de EU 	<p>en coördinator van het netwerk van Europese agentschappen voor 2014, Sir William CASH, voorzitter van de controlecommissie Europese Zaken (<i>European Scrutiny Committee</i>) van het Britse Lagerhuis</p>
Vergadering voorzitters COSAC Riga, 2 februari 2015	<ul style="list-style-type: none"> • Prioriteiten van het Letse voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie en vooruitzichten voor de Europese Unie na de Europese verkiezingen • Oostelijk Partnerschap en toekomstige uitdagingen 	<ul style="list-style-type: none"> • Zanda KALNIŅA-LUKAŠEVICA, parlementair secretaris bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken van de Republiek Letland, Frans TIMMERMANS, eerste vicevoorzitter van de Europese Commissie, bevoegd voor betere regelgeving, interinstitutionele betrekkingen, rechtsstatelijkheid en het Handvest van de grondrechten • Urban AHLIN, voorzitter van de Zweedse Riksdag, Edgars RINKĒVIČS, minister van Buitenlandse Zaken van de Republiek Letland, Ostap SEMERAK, eerste vicevoorzitter van de commissie Europese Integratie van de Oekraïense Verkhova Rada
53e plenaire vergadering van de COSAC Riga, 31 mei-2 juni 2015	<ul style="list-style-type: none"> • Stand van zaken betreffende het Letse voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie • Energiebeleid van de Europese Unie: stand van zaken, uitdagingen en kansen • Het EU-handelsbeleid voor de komende vijf jaar: focus op de onderhandelingen tussen de EU en de VS over TTIP • De toekomst van de parlementaire controle met betrekking tot Europese zaken <ul style="list-style-type: none"> -Participatie van de nationale parlementen bij de besluitvorming van de EU: Stand van zaken en overzicht van bestaande instrumenten -Groene kaart: voor een betere politieke dialoog <p>-Het meerjarige</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Laimdota STRAUJUMA, premier van de Republiek Letland • Maroš ŠEFČOVIČ, vicevoorzitter van de Europese Commissie, bevoegd voor de energie-unie, Jerzy BUZEK, voorzitter van de Commissie industrie, onderzoek en energie van het Europees Parlement, Petr HLOBIL, voorzitter van de "Green 10"-groep • Cecilia MALMSTRÖM, EU-commissaris voor Handel, Artis PABRIKS, lid van de Commissie internationale handel van het Europees Parlement • Herman DE CROO, lid van het Vlaamse parlement, Gunter KRICHBAUM, voorzitter van de commissie Europese Aangelegenheden van de Duitse Bondsdag • Dominic HANNIGAN, voorzitter van de gemengde commissie Europese Aangelegenheden van de Ierse Houses of the Oireachtas, Paolo TANCREDI, vicevoorzitter van de commissie EU-beleid van de Italiaanse Camera dei Deputati • Maria João RODRIGUES, lid van de Commissie werkgelegenheid en sociale

	<p>werkprogramma van de Europese Commissie en de rol van de parlementen</p>	<p>zaken van het Europees Parlement, Danielle AUROI, voorzitter van de commissie Europese Aangelegenheden van de Franse Assemblée nationale</p>
<p>Vergadering voorzitters COSAC Luxemburg, 12-13 juli 2015</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prioriteiten van het Luxemburgse voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie • Versterking van de politieke dialoog door de introductie van een "groene kaart" en verbetering van de procedure voor met redenen omklede adviezen ("gele kaart") 	<ul style="list-style-type: none"> • Nicolas SCHMIT, minister van Arbeid, Werkgelegenheid en de Sociale en Solidaire Economie • Paulo MOTA PINTO, voorzitter van de commissie Europese Zaken van de Portugese Assembleia da República, Lord Timothy BOSWELL, voorzitter van de bijzondere commissie EU-zaken van het Britse Hogerhuis, Frans TIMMERMANS, eerste vicevoorzitter van de Europese Commissie, bevoegd voor betere regelgeving, interinstitutionele betrekkingen, rechtsstatelijkheid en het Handvest van de grondrechten
<p>54e plenaire vergadering van de COSAC Luxemburg, 29 november 1 december 2015</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenschappelijk asielbeleid en beleid voor legale migratie • Bestrijding van illegale migratie en beveiliging van de Europese buitengrenzen • Strategie voor een digitale interne markt voor Europa • Uitbreidingsbeleid 	<ul style="list-style-type: none"> • Gaston STRONCK, directeur Internationale Economische Betrekkingen en Europese Zaken, Ministerie van Buitenlandse en Europese Zaken, Laura FERRARA, lid van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken van het Europees Parlement, Jean-Pierre SCHEMBRI, Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken (EASO) • Michele BORDO, voorzitter van de commissie EU-beleid van de Camera dei Deputati van Italië, schout-bij-nacht Hervé BLÉJEAN, plaatsvervangend bevelhebber van EUNAVFOR MED • Andrus ANSIP, vicevoorzitter van de Europese Commissie, bevoegd voor de digitale eengemaakte markt, Jean-Paul ZENS, Premier Conseiller de Gouvernement, Service des médias et des communications, Ministère d'Etat du Grand-Duché de Luxembourg, Kalle PALLING, voorzitter van de commissie Europese Aangelegenheden van de Estse Riigikogu, Angelika MLINAR, lid van het Europees Parlement • Simon MORDUE, directeur Strategie en Turkije, DG NEAR, Europese Commissie, Kamal Izidor SHAKER, voorzitter van de commissie Europese Aangelegenheden van de Sloveense Drzavni zbor, Gunther KRICHBAUM, voorzitter van de commissie Europese Aangelegenheden van de Duitse Bondsdag

Bijlage II – Interparlementaire bijeenkomsten georganiseerd door commissies van het Europees Parlement in Brussel

2014

		Deelnemers			
		Nationale parlementen			EP
EP-commissie	Evenement	Leden	Parlementen	Kamers	Leden
ECON/ EMPL/ BUDG	20-22 januari <u>Europese Parlementaire Week:</u> Interparlementaire Conferentie over het economische bestuur van de Europese Unie (artikel 13 van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie (VSCB))* De cycli 2013 en 2014 van het Europees Semester	136	28	41	58
	18 februari <u>Parlementair forum</u> , onder leiding van gastheren Miguel Angel Martínez en Othmar Karas, vicevoorzitters van het Europees Parlement voor de betrekkingen met de nationale parlementen: "De parlementen van de EU in het kader van mondiale governance"	28	15	16	8
FEMM	5 maart <u>Interparlementaire commissievergadering:</u> "Voorkomen van geweld tegen vrouwen – een uitdaging voor ons allen"	34	20	22	8
LIBE	19 maart <u>Gezamenlijke commissievergadering:</u> "Toekomstige prioriteiten op het gebied van burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken"	37	24	19	60
ECON	23 september <u>Gedachtenwisseling met nationale parlementen:</u> "De cyclus 2014 van het Europees Semester"	18	9	11	47
AFET	1-2 december <u>Interparlementaire commissievergadering:</u> "EU-agenda voor extern beleid – de Westelijke Balkan"	43	27	34	98

2015

		Deelnemers			
		Nationale parlementen			EP
EP-commissie	Evenement	Leden	Parlementen	Kamers	Leden
ECON/ EMPL/ BUDG	2-4 februari <u>Europese Parlementaire Week:</u> De cycli 2014 en 2015 van het Europees Semester Conferentie overeenkomstig artikel 13 van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie*	112	28	42	73
LIBE	23-24 februari <u>Interparlementaire commissievergadering:</u> "Slimmegrenzenpakket: Europese uitdagingen, nationale ervaringen en vooruitzichten"	25	16	20	40
JURI	26 februari <u>Workshop:</u> "Forum burgerlijk recht en rechtspraak: Grensoverschrijdende activiteiten in de EU – Het leven van de burgers vergemakkelijken"	11	11	11	5
FEMM	5 maart <u>Interparlementaire commissievergadering:</u> "Het versterken van de positie van vrouwen en meisjes door middel van onderwijs"	34	17	26	16
ENVI	30 maart <u>Interparlementaire commissievergadering:</u> "Van de CoP 21 in Parijs tot 2050: stappenplan voor	47	21	27	44

	een innovatief, koolstofarm en hulpbronnefficiënt Europa"				
AFET	4-5 mei <u>Interparlementaire commissievergadering:</u> "Herziening van het Europese nabuurschapsbeleid – vooruitblik op de Europese Raad over het defensiebeleid van juni 2015"	35	20	26	48

		Deelnemers			
		Nationale parlementen			EP
EP-commissie	Evenement	Leden	Parlementen	Kamers	Leden
LIBE	28-29 mei <u>Interparlementaire commissievergadering:</u> "Conferentie over de democratische controle van de geheime diensten in de EU"	34	17	21	36
TAXE	17 juni <u>Gedachtenwisseling met nationale parlementen:</u> "Agressieve fiscale planning en democratische controle: de rol van de parlementen"	39	18	20	42
PETI	23 juni <u>Hoorzitting met nationale parlementen:</u> "Het petitierecht"	7	6	6	18
ECON	15 september <u>Gedachtewisseling met nationale parlementen:</u> "De cyclus 2015 van het Europees Semester"	18	11	12	32
LIBE	23 september <u>Interparlementaire commissievergadering:</u> "Migratie (in verband met de situatie in het Middellandse Zeegebied en de behoefte aan een holistische aanpak)"	37	17	19	47
TRAN	13 oktober <u>Interparlementaire commissievergadering:</u> "Trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T) met inbegrip van grensoverschrijdende verbindingen"	30	14	17	23
DEVE	13 oktober <u>Interparlementaire commissievergadering:</u> "Niet-bereikte millenniumontwikkelingsdoelstellingen en de verwezenlijking van de onlangs overeengekomen doelstellingen op het gebied van duurzame ontwikkeling"	12	7	8	17
AFET	10 november <u>Interparlementaire commissievergadering:</u> "Oorlogen bij volmacht in de MENA-regio en follow-up van de Europese Raad inzake het defensiebeleid van juni, met inbegrip van de mondiale strategie van de EU voor het buitenlands en veiligheidsbeleid"	20	13	16	71
AFCO	19 november <u>Interparlementaire commissievergadering:</u> "De toekomstige institutionele ontwikkeling van de Unie: intensivering van de politieke dialoog tussen het EP en de nationale parlementen en versterking van de controle van de uitvoerende macht op Europees niveau"	20	13	14	26
CULT	3 december <u>Interparlementaire commissievergadering:</u> "Onderwijs- en jeugdbeleid"	18	11	12	23

* In dit overzicht worden de interparlementaire conferenties vermeld onder de titel die op dat moment in de officiële programma's van de bijeenkomsten werden gebruikt. Op 10 november 2015 heeft de interparlementaire conferentie haar reglement van orde vastgesteld, waarin het volgende is bepaald: "De overeenkomstig artikel 13 van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie ingestelde conferentie wordt "Interparlementaire conferentie over stabiliteit, economische coördinatie en bestuur in de Europese Unie" genoemd, hierna aangeduid als "interparlementaire SCB-conferentie"."

BIJLAGE III – Bezoeken van nationale parlementen aan het Europees Parlement

In dit overzicht worden alle bezoeken aan het Europees Parlement vermeld die met steun van het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen van het Europees Parlement zijn georganiseerd, alsook de met steun van dat directoraat georganiseerde videoconferenties tussen het Europees Parlement en de nationale parlementen. Het overzicht vormt geen uitputtende lijst van alle bezoeken van leden of ambtenaren van nationale parlementen aan het Europees Parlement.

Tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, hebben alle gegevens betrekking op bezoeken op politiek niveau (zo verwijst bijvoorbeeld "commissie Europese Aangelegenheden" naar een bezoek van leden van de commissie Europese Aangelegenheden, terwijl "ambtenaren van de commissie Regionale Ontwikkeling" naar een bezoek op ambtenarenniveau verwijst).

2014

Datum	Land / Kamer	Commissie/overig
8 januari 2014	UK - House of Lords	Bijzondere commissie
8 januari 2014	IE - Houses of the Oireachtas	Commissie Werkgelegenheid, Ondernemerschap en Innovatie
20 januari 2014	UK - House of Lords	Subcommissie Binnenlandse Zaken
21 januari 2014	SE - Riksdag	Commissie Sociale Zekerheid
22 januari 2014	FI - Eduskunta	Commissiesecretarissen
28 januari 2014	UK - House of Lords	Subcommissie Binnenlandse Zaken
11 februari 2014	IE - Houses of the Oireachtas	Gemengde commissie Europese aangelegenheden
11 februari 2014	UK - House of Commons	Commissie Milieucontrole
17 februari 2014	NL - Tweede Kamer	Bezoek van een parlamentslid
20 februari 2014	UK - House of Commons	Ambtenaren
5 maart 2014	IT - Senato IT - Camera dei Deputati	Commissie Buitenlandse Zaken (videoconferentie) Commissie Europese Aangelegenheden (videoconferentie)
27-28 maart 2014	DK - Folketinget	Ambtenaren van het commissiesecretariaat van de commissie Europese Aangelegenheden
1 april 2014	DK - Folketinget	Bezoek van Eva Kjer Hansen, voorzitter van de commissie Europese Aangelegenheden
3 april 2014	SE - Riksdag	Delegatie van parlementsleden
3-4 april 2014	UK - House of Commons	Ambtenaren
15 mei 2014	AT - Nationalrat	Ambtenaren van de Parlementsdirection
5 juni 2014	AT - Nationalrat	Bezoek van het hoofd van dienst juridische zaken, wetgeving en onderzoek van de Parlementsdirection
23 juni 2014	UK - House of Lords	Kennismakingsbezoek aan de EU-instellingen (ambtenaren)
25 juni 2014	UK - Westminster Foundation for Democracy	Delegatie van ambtenaren van de Oost-Afrikaanse wetgevende vergadering (East African Legislative Assembly - EALA)
27 juni 2014	LV - Saeima	Vorbereiding van het Letse Raadsvoorzitterschap (videoconferentie)
8 september 2014	NL - Tweede Kamer	Bezoek van voorzitter Anouchka van Miltenburg
11-12 september 2014	AT - Nationalrat	Ambtenaren van de dienst bezoekers en evenementen van de Parlementsdirection
24-25 september 2014	UK - House of Lords	Subcommissie Economisch en Financieel Beleid van de EU
30 september 2014	SE - Riksdag	Ambtenaren van de Defensiecommissie en de commissie Industrie en Handel
1-2 oktober 2014	DK - Folketinget	Ambtenaren van het commissiesecretariaat
6-7 oktober 2014	DK - Folketinget	Ambtenaren van het commissiesecretariaat

9 oktober 2014	LV - Saeima	Bezoek van Zanda Kalniņa-Lukaševica, voorzitter van de commissie Europese Aangelegenheden
15 oktober 2014	EE - Republiek Estland	Bezoek van Toomas Hendrik Ilves, president van de Republiek Estland
31 oktober 2014	NL - Tweede Kamer	Ambtenaren
3-4 november 2014	FI - Eduskunta	Delegatie van parlementsleden
4-5 november 2014	UK - House of Lords	Subcommissie Interne Markt
10 november 2014	NL - Tweede Kamer	Ambtenaren
11-12 november 2014	Noordse Raad	Milieucommissie
12-13 november 2014	UK - House of Lords	Ambtenaren
13 november 2014	SE - Riksdag	Ambtenaren van de afdeling communicatie
13 november 2014	UK-IE - British-Irish Parliamentary Assembly	Commissie Europese Aangelegenheden
13-14 november 2014	UK - House of Commons	Ambtenaren van de commissie Regionale Ontwikkeling
17-18 november 2014	IE - Houses of the Oireachtas	Ambtenaren
18-19 november 2014	UK - House of Lords	Subcommissie Binnenlandse Zaken, Volksgezondheid en Onderwijs
19 november 2014	FR - Assemblée nationale	Defensiecommissie en commissie Juridische Zaken
19-20 november 2014	FR - Assemblée nationale	Commissie Buitenlandse Zaken
19-20 november 2014	UK - House of Commons	Commissie Milieu, Voedsel en Plattelandszaken
19-20 november 2014	CZ - Poslanecká Snemovna	Kiescommissie
3 december 2014	IT - Camera dei Deputati	Bezoek van Rosy Bindi, voorzitter, en andere leden van de parlementaire onderzoekscommissie voor de Bestrijding van de Maffia
4 december 2014	SE - Riksdag	Ambtenaren van de afdeling EU-informatie
9 december 2014	IT - Camera dei Deputati	Onderzoekscommissie inzake Afvalbeheer
9 december 2014	LV - Saeima	Bezoek van de voorzitters van de Begrotingscommissie, de commissie Sociale Zaken, de commissie Europese Aangelegenheden en de commissie Economische Zaken
9 december 2014	SI - Državni Zbor	Delegatie van parlementsleden
11 december 2014	DE - Bundestag	Commissie Europese Aangelegenheden
12 december 2014	NL - Tweede Kamer	Ambtenaren
12 december 2014	PL - Sejm	Delegatie van parlementsleden

2015

Datum	Land / Kamer	Commissie/overig
19 januari 2015	DK - Folketinget	Ambtenaren
19 januari 2015	LV - Saeima	Commissie Europese Aangelegenheden
20 januari 2015	FR - Sénat	Bezoek van Jean Bizet, voorzitter, en Simon Sutour, vicevoorzitter van de commissie Europese Aangelegenheden
21 januari 2015	NL - Tweede Kamer	Bezoek van een parlementslid
21 januari 2015	CY - Huis van Afgevaardigden	Commissie voor Vluchtelingen en Ingesloten, Vermiste en Getroffen Personen
21 januari 2015	FR - Assemblée nationale	Delegatie van parlementsleden
21-22 januari 2015	NL - Tweede Kamer	Commissie voor Infrastructuur en Milieu

21-22 januari 2015	FI - Eduskunta	Delegatie van parlementsleden
22 januari 2015	UK - House of Commons	Commissie Begrotingscontrole
22 januari 2015	Noordse Raad	Delegatie van leden
26 januari 2015	FR - Assemblée nationale	Bezoek van Danielle Auroi, voorzitter van de commissie Europese Aangelegenheden
26 januari 2015	IT - Senato & Camera dei Deputati	Ambtenaren
28 januari 2015	UK - House of Commons	Energie en klimaatverandering
28 januari 2015	ES - Cortes Generales	Delegatie van parlementsleden
28-29 februari 2015	HU - Nationale Vergadering	Ambtenaren
2 februari 2015	FR - Assemblée nationale	Commissie Buitenlandse Zaken
4 februari 2015	DE - Bundestag	Sportcommissie
5 februari 2015	FR - Sénat & Assemblée nationale	Delegatie van parlementsleden
16-17 februari 2015	AT - Nationalrat	Ambtenaren
25 februari 2015	IE - Houses of the Oireachtas	Gemengde commissie Juridische Zaken, Defensie en Gelijkheid
2-4 maart 2015	PL - Sejm	Ambtenaren van het bureau correspondentie en informatie van de kanselarij
3 maart 2015	UK - House of Commons en House of Lords	Tripartite ontmoeting tussen leden van het Hoger- en het Lagerhuis en Britse EP-leden
4 maart 2015	DE - Bundestag	Commissie Vervoer
5 maart 2015	FR - Assemblée nationale	Commissie voor Brainstorming over rechten en vrijheden in het digitale tijdperk
11 maart 2015	FR - Assemblée nationale	Commissie Europese Aangelegenheden
17 maart 2015	FR - Assemblée nationale	Commissie Economische Zaken
17 maart 2015	SE - Riksdag	Defensiecommissie
23 maart 2015	NL - Tweede Kamer	Commissie voor Financiën
23 maart 2015	SE - Riksdag	Vergadering van de Unie voor het Middellandse Zeegebied
24 maart 2015	FR - Sénat	Commissie Europese Aangelegenheden
24 maart 2015	SE - Riksdag	Commissie Europese Aangelegenheden
30 maart 2015	NL - Tweede Kamer	Bezoek van voorzitter Anouchka van Miltenburg
30 maart 2015	FR - Assemblée nationale	Bezoek van Elisabeth Guigou, voorzitter van de commissie Buitenlandse Zaken
6 april 2015	DE - Bundestag	Commissie Milieu, Natuurbescherming, Bouwwezen en Nucleaire Veiligheid
13-14 april 2015	UK - House of Commons	Ambtenaren van de bibliotheek
14 april 2015	SI - Državni Zbor	Bezoek van Kamal Izidor Shaker, voorzitter van de commissie Europese Aangelegenheden; Uršula Zore Tavčar, secretaris-generaal, en Jerneja Bergoč, vicesecretaris-generaal; Parlementsleden
16 april 2015	FR - Assemblée nationale	Commissie Europese Aangelegenheden
16 april 2015	UK - House of Commons	Ambtenaren
20 april 2015	NL - Tweede Kamer	Commissie voor Infrastructuur en Milieu
22 april 2015	DK - Folketinget	Delegatie van Deense en Groenlandse parlementsleden
24 april 2015	FR - Assemblée nationale	Commissie Sociale Zaken
28 april 2015	FR - Sénat	Bezoek van Gérard Larcher, voorzitter
4 mei 2015	DE - Bundestag	Delegatie van parlementsleden
6 mei 2015	IT - Senato	Commissie Europese Aangelegenheden (videoconferentie)
7 mei 2015	FR - Assemblée nationale	Commissie Economische Zaken
12 mei 2015	IE - Houses of the Oireachtas	Ambtenaren
12 mei 2015	SE - Riksdag	Commissie Constitutionele Zaken
12-13 mei 2015	HU - Nationale Vergadering	Ambtenaren van de commissie Cultuur

13 mei 2015	FR - Assemblée nationale	Commissie Juridische Zaken
18 mei 2015	FR - Sénat	Delegatie van parlementsleden
19-20 mei 2015	SE - Riksdag	Ambtenaren van overheidsinstanties
26-28 mei 2015	RO - Camera Deputaţilor	Bezoek van Cristian-Adrian Panciu, secretaris-generaal
28-29 mei 2015	UK - House of Commons	Kennismakingsbezoek aan de EU-instellingen (ambtenaren)
15 juni 2015	SE - Riksdag	Commissie Vervoer en Communicatie
23 juni 2015	DE - Bundestag	Commissie Toerisme
23-24 juni 2015	DE - Bundestag	Commissie Juridische Zaken
30 juni 2015	IT - Senato	Delegatie van bestuurders
2 juli 2015	SK - Nationale Raad	Bezoek van Daniel Guspan, secretaris-generaal van de kanselarij
2 juli 2015	UK - House of Lords	Bijzondere commissie EU-zaken Subcommissie Economisch en Financieel Beleid van de EU Subcommissie EU-beleid inzake de interne markt
6 juli 2015	NL - Tweede Kamer	Bezoek van voorzitter Anouchka van Miltenburg
7 juli 2015	FR - Assemblée nationale	Commissie Europese Aangelegenheden
14 juli 2015	UK-IE - British-Irish Parliamentary Assembly	Commissie Economische Zaken
16 juli 2015	NL - Tweede Kamer	Commissie Europese Aangelegenheden
2-3 september 2015	UK - House of Lords	Bezoek van barones Scott of Needham Market, parlements lid
8 september 2015	FR - Assemblée nationale	Commissie Financiële Zaken
14-15 september 2015	FI - Eduskunta	Delegatie van nieuwe parlementsleden
16-17 september 2015	FI - Eduskunta	Delegatie van nieuwe parlementsleden
17 september 2015	FR - Assemblée nationale	Commissie Buitenlandse Zaken
17 september 2015	SE - Riksdag	Commissie Cultuur
21 september 2015	DE - Bundestag	Commissie Ontwikkelingssamenwerking
21 september 2015	NL - Tweede Kamer	Commissie voor Europese Zaken
22 september 2015	FR - Assemblée nationale	Commissie Regionale Ontwikkeling Commissie Financiële Zaken Commissie Buitenlandse Zaken
29-30 september 2015	AT - Nationalrat	Bezoek van Karlheinz Kopf, vicevoorzitter
29-30 september 2015	UK - House of Lords	Kennismakingsbezoek aan de EU-instellingen (ambtenaren)
12-13 oktober 2015	FI - Eduskunta	Delegatie van nieuwe parlementsleden
13 oktober 2015	FR - Assemblée nationale	Delegatie van parlementsleden (videoconferentie)
14-15 oktober 2015	FI - Eduskunta	Delegatie van nieuwe parlementsleden
20 oktober 2015	IE - Houses of the Oireachtas	Ambtenaren van het Ministerie van Werkgelegenheid, Ondernemerschap en Innovatie
27 oktober 2015	NL - Tweede Kamer	Bezoek van Mark Harbers, delegatievoorzitter (videoconferentie)
10 november 2015	UK - House of Lords	Subcommissie EU-beleid inzake de interne markt
10 november 2015	SE - Riksdag	Commissie Volksgezondheid en Welzijn
12 november 2015	SE - Riksdag	Ambtenaren van de afdeling Communicatie
16 november 2015	FR - Assemblée nationale	Commissie Sociale Zaken
18-19 november 2015	FR - Sénat	Bezoek van Ovidiu Liviu Dontu, voorzitter, en andere leden van de commissie Constitutionele Zaken, burgerlijke vrijheden en toezicht op de tenuitvoerlegging van de beslissingen van het Europees Hof voor de rechten van de mens
25-26 november 2015	CZ - Senát	Delegatie van parlementsleden
30 november 2015	NL - Tweede Kamer	Bezoek van voorzitter Anouchka van Miltenburg

2 december 2015	EE - Riigikogou	Commissie Europese Aangelegenheden
2 december 2015	FR - Assemblée nationale	Commissie Economische Zaken
7 december 2015	FR - Assemblée nationale	Commissie Financiële Zaken
7- 8 december 2015	IT - Camera dei Deputati	Bezoek van Laura Boldrini, voorzitter
8 december 2015	DE - Bundestag	Commissie voor het Kind

BIJLAGE IV – Gegevens betreffende het mechanisme voor vroegtijdige waarschuwing

De Commissie juridische zaken, die verantwoordelijk is voor kwesties aangaande de naleving van het subsidiariteitsbeginsel in het Europees Parlement, heeft de volgende definities opgesteld voor door de nationale parlementen ingediende opmerkingen.

- Onder "**met redenen omklede adviezen**" worden opmerkingen verstaan waarin wordt gewezen op de niet-overeenstemming van een ontwerp van wetgevingshandeling met het subsidiariteitsbeginsel, en die binnen de in artikel 6 van Protocol nr. 2 bij het Verdrag van Lissabon bedoelde termijn van acht weken zijn toegezonden aan het Europees Parlement.
- Onder "**bijdragen**" worden verstaan alle andere opmerkingen die niet aan de hierboven vermelde kenmerken van een met redenen omkleed advies voldoen.

Door het Parlement in 2014 en 2015 ontvangen opmerkingen					
Lidstaat	Parlement/Kamer	Met redenen omklede adviezen		Bijdragen	
		2014	2015	2014	2015
Oostenrijk	AT - Nationalrat	1	0	2	0
Oostenrijk	Bundesrat	5	0	0	3
België	Chambre des Représentants	0	0	0	2
België	Sénat	0	0	0	0
Bulgarije	Narodno Sabranie	0	0	0	1
Kroatië	Hrvatski Sabor	0	0	1	1
Cyprus	Vouli ton Antiprosópon	0	0	0	2
Tsjechië	Poslanecká sněmovna	0	1	2	1
Tsjechië	Sénat	1	1	10	6
Denemarken	Folketinget	0	0	0	0
Estland	Riigikogu	0	0	0	0
Finland	Eduskunta	0	0	0	1
Frankrijk	Assemblée Nationale	0	0	2	6
Frankrijk	Sénat	1	0	0	1
Duitsland	Bundestag	0	0	0	0
Duitsland	Bundesrat	0	0	4	4
Griekenland	Vouli ton Ellinon	0	0	0	0
Hongarije	Országgyűlés	0	1	0	0
Ierland	Houses of Oireachtas	0	0	1	1
Italië	Camera dei deputati	0	0	9	4
Italië	Senato	0	0	32	13
Litouwen	Seimas	1	0	1	0
Luxemburg	Chambre des Députés	1	0	1	1
Letland	Saeima	0	0	1	0
Malta	Kamra tar-Rappreżentanti	0	0	1	0
Nederland	Tweede Kamer	1	1	1	1
Nederland	Eerste Kamer	0	0	0	0
Polen	Sejm	0	0	0	1
Polen	Senat	0	0	4	1
Portugal	Assembleia da República	0	0	25	8
Roemenië	Camera Deputaţilor	0	1	8	7
Roemenië	Senatul	0	0	0	5
Spanje	Cortes	0	1	31	10
Zweden	Riksdagen	1	1	0	0
Slovenië	Državni Zbor	0	0	0	0
Slovenië	Državni Svet	0	0	0	0
Slowakije	Národná rada	0	1	0	2
Verenigd Koninkrijk	House of Commons	1	0	1	0
Verenigd Koninkrijk	House of Lords	0	0	1	0
TOTAAL		13	8	138	82

In deze tabel zijn alleen de parlementaire documenten vermeld die zijn ingezonden naar aanleiding van ontwerpen van wetgevingshandelingen die onder Protocol nr. 2 bij het Verdrag van Lissabon vallen. Ingezonden documenten die betrekking hebben op niet-wetgevingsdocumenten, zoals raadplegingsdocumenten, groenboeken of witboeken (in het kader van de zogenoemde informele politieke dialoog), zijn niet in deze tabel vermeld.

BIJLAGE V – Europees Centrum voor parlementair onderzoek en documentatie (ECPOD)

A. Thema's waarover politieke organen en administratieve diensten van het Europees Parlement het ECPOD-netwerk in 2014 en 2015 om vergelijkende gegevens heeft verzocht:

2014

- Het gebruik van mobiele apparatuur en mobiliteitsoplossingen (tabletonderzoek)
- Onderzoek naar de balans tussen werk en privéleven voor medewerkers van diensten die belast zijn met wetgevende taken
- Regels inzake de contacten tussen personeelsleden van parlementen en lobbyisten/belangenvertegenwoordigers
- Wetgeving betreffende belangenvertegenwoordigingsactiviteiten (lobbyisme) in de lidstaten van de EU
- Tolkdiensten voor gebarentaal bij parlementaire evenementen

2015

- Verklaring inzake financiële belangen van parlementsleden in verband met hun activiteiten als advocaat
- Positieve actie/discriminatie in parlementen
- Parlementaire praktijken en organisatie op het gebied van effectbeoordelingen (ex ante) en evaluatie (ex post)
- Specifieke aspecten in verband met de procedures voor de opheffing van de immuniteit van parlementsleden
- Kernprestatie-indicatoren in het parlement
- Controle van door parlementsleden afgegeven verklaringen inzake financiële belangen en mechanismen ter voorkoming van belangenconflicten
- Juridische vraagstukken in verband met de ontwikkeling van robotica en kunstmatige intelligentie
- Strategische planning in het parlement
- Moederschapsverlof voor parlementsleden
- Procedures in nationale parlementen voor de beoordeling van de effecten van ontwerpwetgeving voor de grondrechten
- Opheffing van de immuniteit van parlementsleden
- Parlementaire medewerkers die voor individuele leden werkzaam zijn: regels in het geval van conflicten en intimidatie
- Juridische vraagstukken in verband met de ontwikkeling van robotica en kunstmatige intelligentie (update)

B. Seminars en statutaire vergaderingen van het ECPOD in 2014 en 2015

Evenement	Plaats	Datum
Seminars in 2014		
Structuren en procedures inzake de gedragscode voor parlementsleden en de integriteit van parlementaire medewerkers	Skopje	8-9 mei 2014
Toenemende inkomensongelijkheid en stabiliteit van de democratie	Londen	5-6 juni 2014
Stenografische verslagen: parlementaire "Handelingen" in de 21e eeuw	Ljubljana	5-6 juni 2014
Van e-parlement tot "slim" parlement: hoe kan de	Rome	12-13 juni 2014

burgerparticipatie worden verbeterd door middel van webtechnologie en sociale media? En hoe kunnen parlementaire reglementen van orde voor meer transparantie en participatie zorgen?		
Het e-parlement in actie: goede praktijken op het gebied van strategische ICT-planning, informatieveiligheid, mobiliteit en cloudcomputing	Podgorica	6-7 november 2014
Statutaire vergaderingen in 2014		
Vergadering van het Uitvoerend Comité	Berlijn	27-28 maart 2014
Vergadering van het Uitvoerend Comité	Tallinn	4-5 september 2014
Europese conferentie van parlementsvoorzitters (en vergadering van de secretarissen-generaal over het ECPOD)	Oslo	11-12 september 2014
Jaarlijkse conferentie van de correspondenten	Belgrado	16-18 oktober 2014
Seminars in 2015		
Communicatie, digitalisering van procedures en transparantie in parlementen ("Parli@ments on the Net XIII")	Brussel, Europees Parlement	16-17 september 2015
Belangrijke kwesties voor Europese parlementen: een fiscaal beleid voor meer verantwoording, sociale zekerheid en technologische vooruitgang	Warschau	28-29 mei 2015
Participatie van het publiek in de procedure voor uitwerking en vaststelling van wetgeving	Zagreb	11-12 juni 2015
Bibliotheken en onderzoeksdiensten ter bevordering van de openheid en transparantie van de parlementaire werkzaamheden	Boedapest	24-25 september 2015
Praktische organisatie, voordelen en nadelen van parlementaire één- en tweekamerstelsels	Den Haag	5-6 november 2015
e-parlement – overall en altijd beschikbare ICT-diensten: nieuwe uitdagingen en projecten	Ankara	5-6 november 2015
Statutaire vergaderingen in 2015		
Vergadering van het Uitvoerend Comité	Rome	26-27 maart 2015
Vergadering van het Uitvoerend Comité	Straatsburg	10-11 september 2015
Jaarlijkse conferentie van de correspondenten	Bern	10-17 oktober 2015

C. "Spotlight"-informatiedienst inzake Europese parlementen

Participatierechten van EP-leden bij vergaderingen van de nationale parlementen

Spotlight nr. 1 - oktober 2014

Herziening van de stabiliteits- en convergentieprogramma's door de nationale parlementen in het kader van het Europees Semester

Spotlight nr. 2 - november 2014

Toezicht door de nationale parlementen op het gebruik van EU-structuurfondsen

Spotlight nr. 3 - januari 2015

Wettelijke grondslagen voor de participatie van de nationale parlementen in EU-aangelegenheden

Spotlight nr. 4 - maart 2015

Financiële bijstand en ondersteunende diensten voor asielzoekers in de EU

Spotlight nr. 5 - mei 2015

Parlementaire controle in de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, in het bijzonder wat gegevensbescherming betreft

Spotlight nr. 6 - juni 2015

Lijst van veilige landen van herkomst volgens de asielwetgeving van de EU-lidstaten
Spotlight nr. 7 - september 2015

Debatten en activiteiten in nationale parlementen met betrekking tot het trans-Atlantisch
partnerschap voor handel en investeringen (TTIP) tussen de EU en de VS
Spotlight nr. 8 - december 2015

NATIONALE PARLEMENTEN VAN DE EU-LIDSTATEN

Maart 2016

rechtstreeks verkozen

niet rechtstreeks verkozen /
aangewezen / overige

 Belgique/België/ Belgien BELGIE Kamer van Volksvertegenwoordigers/ Chambre des Représentants/ Abgeordnete(n)kammer 150 Senaat - Sénat - Senat 60 	 България BULGARIJE Народно Събрание (Narodno Sabranie) 240 	 Česká Republika TSJECHIË Poslanecká Sněmovna 200 Senát 81 	 Danmark DENEMARKEN Folketing 179
 Deutschland DUITSLAND Deutscher Bundestag 630 Bundesrat 69 	 Eesti ESTLAND Riigikogu 101 	 Éire/Ireland IERLAND Dáil Éireann 158 Seanad Éireann 60 	 Ελλάδα GRIEKENLAND Βουλή των Ελλήνων (Vouli Ton Ellinon) 300
 España SPANJE Congreso de los Diputados 350 Senado 208 58 	 France FRANKRIJK Assemblée nationale 577 Sénat 348 	 Hrvatska KROATIË Hrvatski Sabor 151 	 Italia ITALIË Camera dei Deputati 630 Senato della Repubblica 315 5
 Κύπρος CYPRUS Βουλή των Αντιπροσώπων ¹ (Vouli Antiprosopon) 56 	 Latvija LETLAND Saeima 100 	 Lietuva LITOUWEN Seimas 141 	 Luxembourg LUXEMBURG Chambre des Députés 60
 Magyarország HONGARIJE Országgyűlés 199 	 Malta MALTA Il-Kamra Tad-Deputati 69 	 Nederland NEDERLAND Tweede Kamer 150 Eerste Kamer 75 	 Österreich OOSTENRIJK Nationalrat 183 Bundesrat 61
 Polska POLEN Sejm 460 Senat 100 	 Portugal PORTUGAL Assembleia da República 230 	 România ROEMENIË Camera Deputatilor 379 Senat 168 	 Slovenija SLOVENIË Državni Zbor 90 Državni Svet 40
 Slovensko SLOWAKIJE Národná Rada 150 	 Suomi/ Finland FINLAND Eduskunta 200 	 Sverige ZWEDEN Riksdagen 349 	 United Kingdom VERENIGD KONINKRIJK House Of Commons 650 House Of Lords ² 815

Bronnen: ECPOD; infopagina's over de nationale parlementen, opgesteld door het directoraat Betrekkingen met de nationale parlementen van het Europees Parlement; Parlaine-databank van de IPU; eigen onderzoek, 14/3/2016 | ¹ 24 zetels zijn voorbehouden voor leden van de Turks-Cypriotische gemeenschap, maar gezien de politieke situatie op het eiland zijn deze zetels momenteel vacant | ² Verkiezbare leden van het Hogerhuis, gegevens overeenkomstig de ledenlijst op de website van het Hogerhuis per 14/3/2016.

RELNATPARL@EP.EUROPA.EU

WWW.EUROPARL.EUROPA.EU/RELNATPARL